

Türkiye'de
Gençlik Çalışmaları

REHBERİ

5N-3K
Yol Haritası

2017

İçindekiler

Biz Kimiz ?

- 1. Giriş**
 - 2. Genç Kimdir? Gençlik Çalışması Nedir?**
 - 3. Gençlik Çalışmaları Önemi**
 - 4. Gençlik Çalışanı Kimdir?**
 - 4.1. Gençlik Çalışanı Öz Motivasyonu**
 - 4.2. Bizce Gençlik Çalışanın Yeterlilikleri**
 - 4.3. Bizce Gençlik Çalışanlarının Değınmemesi Gereken Konular**
 - 5. Gönüllülük**
 - 5.1. Gönüllülük Türleri**
 - 5.2. Neden Gönüllü Olunur?**
 - 5.3. Neden Gönüllü Olunmaz?**
 - 5.4. Nerelerde Gönüllü Olunur?**
 - 5.5. Gönüllü Yönetimi**
 - 6. Gençlerin Katılımı**
 - 6.1. Katılım Nedir?**
 - 6.2. Gençlerin Katılım Basamakları**
 - 6.3. Katılıma Yönelik İhtiyaç Belirleme**
 - 6.4. Dezavantajlı Gruplar**
 - 6.4.1. Dezavantajlı Grupları Dahil Etme Yöntemleri**
 - 6.4.2. İyi Örnek Uygulamaları**
 - 7. Yaygın Eğitim**
 - 7.1. Yaygın Eğitimin Özellikleri**
 - 7.2. YOUTHPASS ve Anahtar Yeterlilikler**
 - 8. Gençlik Çalışmaları Fiziki Mekan Koşulları**
 - 9. Sürdürülebilirlikve Proje Süreci**
 - 9.1. Proje**
 - 9.2. Projede 5N – 3K**
 - 9.3. Proje Döngüsü**
 - 10. Gençlik Çalışmaları Fonlama, Kaynaklar**
 - 11. İşbirlikleri, Bilgi Ağları, Platformlar, Eğitim ve Hareketlilik Olanakları**
- Kaynakça**

Biz Kimiz ?

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Gençlik Merkezleri olarak 2010 yılında 19 Mayıs Gençlik Merkezinde gençlik çalışmalarına başladık, merkez fiziksel olarak bize yetmeyince 2014 yılında 29 Ekim Gençlik Merkezinin faaliyete geçmesiyle rahatladık. Bu iki merkezde tam zamanlı, gönülden gönüllü bir ekip olarak uğraştığımız temelde üç iş var. İlki gençlerin istihdam edilebilirliklerini desteklemek için çoğunu gönüllü akranlarının yürüttüğü kişisel gelişim kurslarını planlamak ve yürütmek. Sayılardan bahsetmeyi doğru bulmuyoruz ama yeni başlayacak olanlara inanç katması için paylaşmak gerekirse 2017'nin ilk döneminde 35'e yakın eğitim başlığı için 1200 kişilik kontenjanımız vardı. İkincisi, öncelikli olarak Avrupa Birliği projeleriyle gençlerin yurtdışı hareketliliğini desteklemek. Avrupa Gönüllü Hizmeti (AGH) Ev sahibi kuruluş ve Eurodesk Temas Noktası akreditasyonuna sahip olan proje ofisimiz ve ceval gönüllüleri sayesinde yılda yüzlerce gencin fırsatlardan haberdar olmasına, onlarcasının da hareketliliğine olanak sağlıyoruz. Diğer bir işimizde yine gönüllü genç arkadaşlarımızın aktif katılım göstererek yönettiği, yürüttüğü yereldeki sorunları ve dezavantajlı grupları temel alan sosyal sorumluluk projelerimiz. Tüm bu çalışmaların amacı, gençlerin okul dışı yeterlilikler olarak tanımlanan **organizasyon yapma yeteneği, kendine güven, takım çalışması, yabancı dil becerisinin geliştirilmesi ve karar alma becerisi gibi** yeterliliklerine katkı sağlayıp, mutlu ve özgür bir birey olarak kendini gerçekleştirmesine destek vermek diyebiliriz.

Proje fikri nasıl doğdu? sorusuna gelince. Gençlerin katılımını konu alan Avrupa Birliği Horizon 2020 içinde fonlanan Partispace projesi için Yeditepe Üniversitesinden proje yürütücüleri saha araştırmaları kapsamında gençlik merkezlerini incelediler. Bize de gençlik çalışmaları adına gerçekleştirmek istediğiniz bir çalışma var mı? diye sordular. Böylelikle bu kitapçık ve kitapçıktan yola çıkarak hazırlayıp, 24 genç arkadaşımızı dahil edip uyguladığımız ve sonuçlarını yine bu kitapçıkta paylaştığımız eğitim kampı için fon desteği aldık.

Bu kolektif çalışmada ekibimizden Özge Altay, Ezgi Gedik, Büşra Demircioğlu, Mustafa Onur Kaygısız, Çağlar Yenilmez ve Kerem Sezerer bölümleri oluşturdu ve düzenledi. Çalışmamız süresince Doç. Dr. Demet Lüküslü ve Serkut Kızanlıklı ise bizlere değerli yorumları ve eleştirileri ile büyük bir destek verdiler. Destekleri için minnettarız.

1.Giriş

Türk Dil Kurumunun genç kavramını “ zihin bakımından gelişimini tamamlamamış, toy” ifadesiyle tanımladığı, gençlik döneminin devletin farklı kurumlarında hala ortak bir yaş aralığına sahip olmadığı, yine anayasamızda devletin yalnızca kötü alışkanlıklardan korumakla yükümlü olduğunu ifade ettiği biz gençler ve tüm bu negatif ve sorun odaklı yaklaşım yerine gençleri olumlayan, meslekte iyi kötü tecrübe kazanmış yine biz gençlik çalışanları olarak bu çalışmayı hazırlamaya karar verdik.

Bu alışmanın amacı, gençlik çalışmalarına ilk adımını atacak olanlar için genel bilgilerin paylaşılması sağlayıp, farkındalıklarını arttırmak ve nispeten yeni bir kavram olan gençlik çalışmasının meslek oryantasyonunu hızlandırmak. Yola çıkmış olanlar içinse mevcut faaliyetlerin geliştirilmesini ve iyileştirilmesini amaçlıyoruz çünkü Türkiye 'de bu amaçla hazırlanmış ve bütünlük açısından bu konuları ele alan bir kaynak henüz mevcut değil.

Çalışma planımızdaki sıralama şöyleydi; öncelikle gençlik çalışanları olarak biz, okumalarla desteklediğimiz ve bolca tecrübelerimizi işin içine kattığımız, nispeten sübjektif bir taslak oluşturup uzmanlarla paylaşarak onlardan dönüş yapmalarını istedik. Böylelikle uzman filtresinden geçmiş bu okuyacağınız metnin daha nesnel hale geleceğini düşündük. Asıl dinamik katkıyı sağladığını açıkça ifade edebileceğimiz kısmını da katılımcı olarak daha önce gençlik çalışanlarına maruz kalmış farklı şehirlerden gelen gönüllülerle üç günlük eğitim kampının çıktılarıyla sağladık. (Kitapçık içerisinde görüşlerini aldığımız her oturum için Peki Gençler Ne Diyor? Başlığıyla paylaştığımız kısımlar.)

Çalışmanın çıktısının sadece basılı bir materyal olması çağımıza ve okumayı fazlaca sevmeyen biz gençliğe aykırı bir davranış olacağını ve gençlik çalışmalarında tek tip iletişim yerine görsel ve işitsel enstrümanları kullanmanın gerekliliğini bildiğimiz için internet sitesi üzerinden video destekli bir materyal oluşturmak da hedeflerimiz arasında.

Emeği geçen herkese minnettarız.

2. Genç Kimdir? Gençlik Çalışması Nedir?

“Genç” tanımı doğru ve sağlıklı bir gençlik politikası üretmek ve yürütmek için üzerinde uzlaşılması gereken ilk kavramdır ve bu konuda birçok farklı tanım üzerinden tartışmalar yapılmıştır. Özetlemek gerekirse; genci tanımlamak için yalnızca biyolojik bir tanımlama yapmanın yanlış olduğu, gencin tanımı için kullanılan “olmamışlık, olgunlaşmamışlık” ifadelerinin yetişkinlerin genç üzerindeki baskı alanlarını doğallaştırdığı, “genç kişi okuyan, iyi eğitilmiş vb. idealize eden ifadelerle tanımlandığında ise bu ifadelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan farklı birçok gencin kavram dışı tutulduğu yönünde haklı eleştiriler getirilmiştir.

Peki Gençler Ne Diyor?

Bizler de bu tartışmalar eşliğinde Eğitim Kampı’nda, katılımcı gençlerin “genç” kavramını tanımlamalarını istedik. Uygulama esnasında beş farklı gruba bölünen gençler ise “Genç” kavramını aşağıdaki şekillerde ifade ettiler;

- **Genç**, çalışan-çalışmayan, okuyan-okumayan, aşık olan, iki arada bir derede kalmış, yaşam enerjisiyle dolu, meraklı, heyecanlı dinamik, homojen yapıya sahip kişidir.
- **Genç**, 15-30 yaş arasında yer alan çocukluktan yetişkinliğe geçen dinamik, aktif, biyolojik, psikolojik ve bilişsel gelişim evresinde toplumu ileriye götürecektir.
- **Genç**, psikolojik ve bilişsel gelişim evresinde yer alan kişidir.
- **Genç**, gelişim evresinde yer alan toplumu ileriye götürecektir.
- **Genç**, psikolojik gelişim evresinde çocukluktan yetişkinliğe geçen, toplumu ileriye götürecektir.

Ülkemizde doğrudan genç odaklı çalışan, hizmetlerinden faydalanan üç bakanlık gençleri farklı yaş aralıklarıyla kabul etmektedir. Bu yüzden hak temelli gençlik çalışmalarıyla uğraşan veya uğraşacak olan sivil toplum kuruluşlarının ülkemizde öncelikli olarak ortak bir gençlik tanımı oluşturmak için örgütlenmesi gerektiğini düşünüyor ve bunu sıklıkla dile getiriyoruz.

Avrupa Konseyi Eski Gençlik ve Spor Direktörlüğü Direktör Yardımcısı ve Gençlik Politikası Birimi Eski Müdürü Peter Lauritzen gençlik çalışmasını: “Okul dışında,

formel olmayan (yaygın eğitim) yöntemlerle, gençler için ve gençlerle beraber hayata geçirilen sosyal, kültürel, eğitsel ve politik çalışmaların tümü” olarak tanımlamıştır.

İrlanda’da 2001 yılında çıkarılan Gençlik Çalışmaları Yasası’na göre ise gençlik çalışması tanımı şu şekildedir; Gençlik çalışması gençlerin kişisel ve toplumsal gelişimlerine gönüllü katılımları yoluyla yardım etmek ve arttırmak amacıyla tasarlanmış planlı bir eğitim programı anlamına gelir ve yine kendilerinin gönüllü dahil olmaları yoluyla katıldıkları ve onların resmi, akademik veya mesleki eğitimlerini tamamlayan nitelikte, gönüllü gençlik çalışma organizasyonları tarafından sağlanmaktadır.

Genel olarak ulaştığımız kaynaklardaki yorumlara bakarsak gençlik çalışmasının tanımı aşağı yukarı hep aynı şekilde görünüyor. Yalnız ülkemiz özelinde baktığımızda yeni yeni profesyonelleşen ve yaygınlaşan gençlik çalışmalarının biraz daha farklı şekilde ele alınması gerekmektedir. Ülkemizdeki gençlerin ekonomik, coğrafi ve eğitim hayatı anlamında birçok sıkıntıyla uğraştığını göz önünde bulundurursak, gençlik çalışmasının belki tanımı değişmeyecektir fakat çalışma başlangıcı ve sürecinde yöntemlerin değişmesinde bu gerçekler etkili olacaktır. Kültürel, ekonomik, coğrafi dezavantajları olmayan bir genci düşündüğümüzde bile 18 yaşına kadar odaklandığı en önemli şeyin yine mecbur olduğu sınav maratonu olduğunu görmekteyiz ki bazı gençler o sınava çalışmayacak kadar dezavantajlı durumdadır. Bu durumda ülkemizde gençlik çalışmalarının başlaması gereken nokta gençlerin nefes alacağı bir alan yaratılması olabilir. Bu alan gencin yargılanmadan kendini ifade edebildiği, düşüncelerini paylaşabildiği, yıllarca çalışıp belki de hiç istemeden sadece istihdam olanağı fazla diye “kazandığı” bölümün dışında işlerle uğraşabildiği, rahat olabildiği bir alan olmalıdır. Kısaca gençlik çalışmalarının ilk temel adımı gence özgürlüğün maksimum ölçüde verilmesi olmalıdır. Gençlik çalışmaları için bir sonraki adım bu özgürlüğün elde edilmesi için örgütlenmenin sağlanmasını amaçlamak olacaktır. Bu adımı; “Gençlerin yeteneklerini keşfetmesini, düşüncelerini paylaşmasını, sosyal alanda kendini deneyimlemesini, akranlarıyla tecrübelerini paylaşmasını, dışardan bir müdahale olmadan değişmesini istediği konuda örgütlenmesini, farklılıkların bilincine varmasını, istediği alanda kendini geliştirmesini sağlamaktır.” şeklinde ifade edebiliriz.

Peki Gençler Ne Diyor?

Eğitimin ilk oturumlarından biri olan Gençlik Çalışması Nedir? başlığında katılımcıların akıllarına gelen ilk on kelimeyi önem sırasına göre yazmaları kalan sürede ise grup içinde tartışıp

¹ P. Lauritzen, “Youth work, internal working paper”, [Gençlik çalışması, iç çalışma kitabı], Avrupa Konseyi, Strasbourg, 2005.

ortak bir gençlik çalışması tanımı oluşturulmaları istendi. Dört gruba ayrılan katılımcılar tanımlarını şu şekilde yaptılar;

Grup 1; 10 anahtar kelime " Katılım, Enerji, Şeffaflık, Eşitlik, Süreklilik, Bilgi Paylaşımı, Alçak Gönüllülük Üretkenlik, Savunuculuk, Örgütlenme "

Gençlerin karar alma mekanizmalarına dahil olduğu, her işin şeffaf olduğu, bilgilendirildiği, sürekliliği olan, eşitlik çerçevesinde, örgütlü, haklarını savunduğu, alçakgönüllü bireylerle olan çalışmaların bütünü.

Grup 2; 10 anahtar kelime "Gençler için, Gençler tarafından, Yenilikçi/ Yaratıcı, Motivasyonu Yüksek, İşbirliği, Farkındalık Yaratmak, Sürdürülebilir, Öğrenmeye Açık, Gençlik Çalışanı, Değişim Yaratmak"

Gençler için işbirliği gibi unsurları barındıran öğrenmeye açık ve motivasyonu yüksek gençlik çalışması ve gençler tarafından farkındalık ve değişim yaratan, sürdürülebilir yenilikçi ve yaratıcı çalışmalardır.

Grup 3; 10 anahtar kelime "İşbirliği, Gönüllülük, Azimli, Yaratıcılık, Aktif, Mücadele, Süreklilik, Cesaret, Hoşgörü, Yardımsever, Hareketlilik "

Gönüllülük temeline dayanan, farklılıkları kapsayan, temel hak ve özgürlüklere saygılı, sürdürülebilir, ekip çalışmasına dayalı, eğlenceyi de kapsayan etkinlikler bütünü.

Grup 4; 10 anahtar kelime "Gönüllülük, Yol Haritası, Eylem, Sürdürülebilirlik, Farklılıklara Saygı, Şeffaflık ve Hesap Verilebilir, Yerel ve Sivil Katılım, Ekip Çalışması, Etkileşim, Eğlence"

Gençlik Çalışması, gönüllülük temeline dayanan, belli bir yol haritasına sahip eylemler içeren, farklılıklara saygılı, temel hak ve özgürlükleri benimseyen, bunları yaparken de sürdürülebilirliği, yerel ve sivil katılımı, ekip çalışmasını eğlenceli bir etkileşim içerisinde şeffaflık ve hesap verilebilirlik çerçevesinde gerçekleştiren platformdur.

3.Gençlik Çalışmalarının Önemi

Türkiye’de, özellikle yaşam koşullarının bölgesel anlamda nispeten daha elverişli olduğu ve iki büyük üniversiteye ev sahipliği yapan Eskişehir’de gençlerin sayısı oldukça fazla. Hal böyle olunca da yapılacak ilk iş gençler için hayatı nasıl daha yaşanabilir kılarız diye düşünmek, gençler için yeni projeler üretmek, fırsat eşitliğiyle imkanlar yaratmak oluyor. Gülesin Nemetlu, gençlik çalışmasının öneminden bahsederken gençlerin, alt kültürleri, alışkanlıkları, ihtiyaçlarının ve taleplerinin, çoğu zaman normal olanın (normun) dışında kaldığını ve bu sebeple, toplumsal katılımlarının önünde hukuki, yapısal ve kültürel engellerin çıktığını söylüyor. “Bu gençler bir değişik!” sözüne oldukça aşınayız öyle değil mi?

Yine Nemetlu, gençlik çalışmasının bir ayağında da temel olarak ekonomik ve dezavantaj faktörlerinin karşımıza çıktığını söylüyor. Birincisi malumunuz gençlerin ekonomik hayata katılımı günümüzde zor bir iş. Bunu arttırmak için ek beceri ve yeterliliklere ulaşılması gerekiyor; bunu sağlamakta gençlik çalışmalarında kullanılan enformel (yaygın) eğitim ile mümkün. Yani, resmi ya da resmi olmayan bir müfredat aracılığıyla, kamu veya sivil toplum kuruluşları tarafından gençlere planlanmış bir öğrenme programı çerçevesinde sunulan eğitimlerle (yaygın eğitim) gençlerin beceri ve yeterlilikleri geliştirilmeye çalışılıyor bu sayede istihdam edilebilirliklerinin artırılması hedefleniyor, ki bu da gençlik çalışmalarının önemini vurguluyor.

İkincisi ise; gençlerin topluma uyumsuz olduğu düşünülerek ve genç oldukları için ciddiye alınmamalarından kaynaklanıyor. Bu nedenle de siyasi veya toplumsal hayata katılımları engellenip; aktif yurttaşlar olarak karar almada ya da politika yapmada özne olarak görülmemeleri gençlik çalışmalarına olan ihtiyacı gözler önüne koyuyor.

Gözlerimizi kapatıp gençlerin, gençlik çalışmalarında aktif olduğu, enformel eğitim yoluyla bilgilerini aktardığı, insanların hayatına dokunduğu, özgürce gezip dolaştığı pembe panjurlu bir dünya hayal edelim. İşte o dünyada gençlik çalışmalarının önemi oldukça fazla olacaktır. Şimdi gözlerimizi açabiliriz.

² Gülesin Nemetlu, Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, “Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi”, Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s.167-196.

³ Gülesin Nemetlu, Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, “Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi”, Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s.167-196.

⁴ Gülesin Nemetlu, Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, “Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi”, Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008, s.167-196.

4.Gençlik Çalışanı Kimdir ?

Kimdir bu gençlik çalışanı ne iş yapar? Ülkemizde henüz bir meslek grubu olarak tanımlanmayan gençlik çalışanı aslında büyük bir görevin peşindedir.

Gençlik çalışmalarının içinde bulunan kişiye gençlik çalışanı denir diyerek kolay yoldan bir tanım yapmak mümkün ancak bu kısımda gençlik çalışanınin bizce sahip olması gereken yeterlilikleri, motivasyonu ve değinmemesi gereken konular üzerinden değerlendirmeye çalıştık. Yine de bir tanım gerekirse bizce Gençlik çalışanı gençlerin kendilerini deneyimlemesine kolaylaştırıcı rolü ile destek olan kişidir. Gençlik tanımında da bahsettiğimiz üzere gençlere nefes alacak alanlar yaratıp sonrasında da aldıkları bu nefesi değerlendirmelerine yardımcı olan kişiye “Gençlik Çalışanı” diyebiliriz.

Bu konuda birçok farklı tanım mevcut, biz bunlardan biri olan kutsal bilgi kaynağı namı diğer Eksisözlük'ten samimi ve eğlenceli bir tanımı sizinle paylaşmak istedik.

“ ailesinin evden her çıkışında “evladım ne zaman kazanacaksınız bu işten?” sorularına maruz kalan, samimi olmadığı arkadaşlarının gözünde daima yurt dışına çıkan, hem çalışan hem de eğlencenin dibine vuran şanslı arkadaş, arkadaşları ya da aynı sebepten samimi olan insanların gözünde Avrupa'ya açılan kapı, torpil yapacak arkadaş, akrabaların gözünde iş beğenmeyen , kpssye hazırlanan diplomalı işsiz : şair burada hali hazırda işi olanlardan bahsetmiyor` exchange'ye, yurt içi projeye, AGH'ye katılan ya da başvuran arkadaşların gözünde yetkili birine benzeyen abi diğer dernek çalışanları tarafından kankalık makamına terfi eden, birçoğunun ülkenin, toplumun iyi anlamda değişimi için genellikle maddi karşılıksız olarak canını dışına takarak çalıştığı, güzel insanlardır. ”

4.1. Gençlik Çalışanı Öz Motivasyonu

Gençlerle çalışıp genç kalma isteği; Gençlik çalışanlarının birincil motivasyonu gençlerle çalışma isteğidir. Gençlik çalışması yapan kişinin geleceğe baktığında kaygı duymaması, gençleri sevmesi ve onlarla birlikte olmanın ona mutluluk vermesi çok önemli. Gençlerle çalışma isteğinin bir temel unsuru da hep genç kalma ve kendini yenileyebiliyor olmanın sağladığı hazdır. Çünkü biliyoruz ki gençlik sürekli değişen ve gelişen bir yapı demektir. Genç tanımına baktığımızda tabi ki biyolojik olarak yaş sınırları belirlenmiş birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Her ne kadar uygulamalar böyle olsa da düşünce yapıları, istekleri ile insanların kendilerini kaç yaşında hissettiklerini sınırlandırılmaz. Gençlik çalışanlarının da aslında yaş

⁵ Crysisanthem, “Türkiye’de gençlik çalışanı olmak”, Ekşi Sözlük, <https://eksisozluk.com/genclik-calisani--2607838>, son güncelleme 17 Ocak, 2015.

olarak değil ama düşünce anlamında hep genç kalmak istemesi onlar için hem bir motivasyon hem de artı bir değerdir.

Topluma yararlı olma duygusu; Gençlik çalışmaları özellikle ülkemizde, topluma yararlı bir rehabilitasyon işine benzemektedir. Bunun sebeplerinden birisi yıllarca kendini gerçekleştirme fırsatı bulamamış ve baskı altında tutulmuş gençlere özgürlüklerini kazanmalarında yardımcı olmayı istemek. Gençler her zaman dinamik ve yeniliklere açık olduğu için yapılan işlerin de etkisi geleceğe ve topluma daha hızlı ve etkili biçimde yansımaktadır.

Geleceği şekillendiriyor olmanın verdiği haz; Gençlerle çalışma isteğiyle beraber geleceği şekillendiriyor olmak da önemli bir motivasyon. Çünkü gençlerle yapılan herhangi bir iş gelecekte o gencin ailesini, çevresini de şekillendiriyor olabilir. En önemlisi de paylaşılan bir bilgi, kazanılan bir tecrübe gencin gelecekteki yaşantısını değiştirebilir. Bunu bilmek ve buna göre hareket etmek gençlik çalışanı için ayrı bir motivasyon kaynağıdır.

İnsanların hayatına dokunma isteği; Hem gencin hem de gençlerle yapılan projelerde ulaşılan insanların hayatına dokunmak ve onların hayatında bir şeyleri istekleri doğrultusunda değiştirmek gençlik çalışanı için farklı bir motivasyondur. İnsanların hayatında olumlu değişiklikler yapmak, onlar için bazı şeyleri kolaylaştırmak, yaşamlarına değer katmak, gençlerle birlikte gençlik çalışanını da motive edecektir. Bu motivasyonla birlikte yeni işler yapmanın da önü açılıp tatmin duygusuyla birlikte yeni projelerde daha istekli olması sağlanacaktır.

Sivil toplum içinde yer alma isteği; Gençlik çalışmalarını genel olarak sivil toplumun içinde değerlendirebiliriz. Her ne kadar çoğu kurum ve kuruluşta gençler daha çok sahada, işin uygulama kısmında yer alıp karar alma kısmında yer almasa da sivil toplumu şekillendiren çoğu zaman gençler ve genç fikirler olmuştur. Başarılı veya başarısız olarak ayırmak doğru olmayacağından ne şekilde olursa olsun hem gençleri sivil toplum çalışmalarına dahil etmek hem de gençlik çalışanı olarak bu çalışmaların içinde yer almak önemli bir motivasyon unsuru olarak görülebilir. Çünkü sivil toplumun en önemli özelliği bir soruna birey olarak etki edemeyen kişilerin, sorunun çözümüne yönelik hedefler çerçevesinde bir araya gelmesi, toplumsal yaşamın taleplerini siyasi alana taşıyarak sorunu çözümlenmeye ve toplumu olumlu yönde geliştirmeye çalışmasıdır. Bunu da en iyi yapacak olan gençlerdir ve tabii ki gençlerle beraber onlara kolaylaştırıcılık sağlayacak gençlik çalışanları.

4.2. Gençlik Çalışanı Yeterlilikleri

Gençlik çalışanından ve çalışmalarından bahsederken, gençlik çalışanı için “gençlerin kendilerini özgürce ifade edebilmeleri için onlara alan yaratan, çalışmalarında enformel (yaygın) eğitim tekniklerini kullanarak gençlerin yeterliliklerini ve becerilerini desteklemeyi amaçlayan” gibi ifadeler kullanmıştık. Peki genci destekleyecek bu gençlik çalışanının ne gibi yeterlilikleri olmalı? Usta bir gençlik çalışanı olmak için sayılabilecek yeterliliklerin sonu gelir mi bilmiyoruz ama öncelikle kendimize sorduğumuz ve sizler için cevaplarını derlediğimiz “Gençlik Çalışanı Yeterlilikleri” şöyle;

Bir Gençlik Çalışanı öncelikle farklılıklara saygılı olmalıdır. Gençlik çalışanının karşısına her kültürden, farklı insanlar çıkacaktır. Gençlik çalışanının buradaki en önemli görevi, düşüncesi ne olursa olsun, geçmiş hayatında ne yaşamışsa yaşasın önyargılardan uzak ve her gence eşit mesafede olmasıdır. Kendi fikirlerini ve düşüncelerini bir kenara bırakıp karşısındaki gencin düşüncelerine ve isteklerine saygı duyuyor ve onu anlamaya çalışıyor olması gerekir. Örneğin bir Hristiyan gençlik çalışanı bir Budist genç ile veya bir çevre gönüllüsü gençlik çalışanı hayvanat bahçesinde çalışan bir gençle çalışma imkanı bulabilir. Tabi ki bunlar uç örnekler ama bu gibi durumlarda gençlik çalışanının yapması gereken şey, gence kendi düşüncelerini kabul ettirmesi değil, tamamen bağımsız bir şekilde farklı konularda düşünmeye sevk etmesidir. Farklılıklara saygı anlamında gençlik çalışanının en temel görevi budur. Bunun dışında yine gençlerin farklılıklara saygı duyması konusunda gençlere destek vermesi ve farklılıklardan doğacak güzellikleri görebilmesini sağlamak gençlik çalışanının bir görevidir.

Her zaman her insanı dinleyecek anlayış ve sabra sahip olmalıdır bir gençlik çalışanı. Her gencin istekleri, düşünceleri, konuşma tarzı, davranış şekli aynı değildir. Kimi zaman bir genç size saatler boyunca eski sevgilisini anlatırken kimi zaman da dünyayı kurtarıp uzayda yaşama planlarından bahsedebilir veya gece yarısında telefonla size sabah yapılacak eğitim ile alakalı sorular sorabilir. Tabi ki her gençlik çalışanının özel hayatı olacaktır, olmalıdır fakat burada önemli olan, gençlik çalışanı eğer ki genci dinleyecek zamana sahipse -gençlik çalışanının en önemli işlerinden biri budur- onu anlamaya çalışmalıdır. Eğer ki bu zamana sahip değilse de yapılacak en doğru iş genci geri çevirmek yerine, vakit geçirebilecekleri bir zaman planlayıp o zaman içinde konuşmayı istemektir. Yani sabır, anlayış ve dinleme becerisi gerektirir.

Genci ihtiyaç duyduğu konularda bilgilendirmeli ya da bilgiye yönlendirebilmelidir.

Bir gençlik çalışanı olarak gençleri dinleyebiliyor olmanız sizin için tek başına yeterli olmayacaktır. Gencin gençlik çalışanıyla iletişime geçme nedenlerinden biri de ihtiyaç duyduğu

bilgiye ulaşabilmek ya da bilgiye nerden ve nasıl ulaşabileceği konusunda yönlendirilmektir. Tepebaşı Gençlik Merkezleri olarak 2012 yılından beri Eurodesk Türkiye Biriminin Gençlik Bilgilendirmesi yapmak amacıyla akredite ettiği kurumlardan biri olarak çalışmalar yürüttüğümüz için rahatlıkla söyleyebiliriz ki aslında “Gençlik Bilgilendirmesi, gençlik çalışmasının uzmanlaşmış bir biçimidir.”

“Bir gençlik bilgilendirme hizmetinin temel görevi, önceden randevu alınmasını gerektirmeden gençlere, çok çeşitli konularda, kişiye özgü, kolay anlaşılır, güvenilir ve güncel yanıtlar vermektir.” Gençlik çalışanı olarak birçok konuda farklı sorularla karşılaşmanız kaçınılmazdır ve tabii ki her şeyi bilmek de mümkün olmayacaktır. Ancak bilgi sağlamaya çalışan bir gençlik çalışanı olarak misyonunuz aslında her şeyi bilmek değil, size danışan genci doğru bilgiye nasıl ulaştıracağınızı bilmektir. Yani genci bilgiye ulaşabileceği doğru kaynağa yönlendirmek de aslında gençlik bilgilendirmesinin yöntemlerinden bir tanesidir. Bu da sürekli araştırmanızı ve kendinizi güncellenizi gerektirir.

Gençlik bilgilendirmesi ile alakalı biz Eurodesk ağının da temel ilkeler olarak benimsediği, Avrupa Gençlik Bilgilendirmesi Şartı⁶’nı da sizlerle paylaşmak istedik. Bu ilkeler gençlik bilgilendirmesinde bütüncül yaklaşımın tüm yönleriyle uygulanmasını amaçlar ve Gençlik Bilgilendirmesi çalışmaları için nitelik ölçekleri ve minimum standartlar belirlemek için hazırlanmış, kılavuz niteliği taşıyan bir prensipler listesidir. Sizlerin de gençlik bilgilendirmesi çalışmalarına bir kılavuz olarak değerlendirebileceğiniz ilkeler aşağıdaki gibi:

ERYICA – Avrupa Gençlik Bilgilendirme Şartı İlkeleri:

1. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri istisnasız bütün gençlere açık olmalı.
2. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri, konum, köken, cinsiyet, din veya sosyal statü gözetmeksizin her gencin bilgiye erişim eşitliğine sahip olmasını garanti altına almaya çalışır; imkanı kısıtlı gruplara ve özel ihtiyaçları olan gençlere ise özel ilgi gösterir.
3. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri herhangi bir randevu sistemi olmaksızın kolay ulaşılabilir ve sağladıkları samimi atmosfer ile gençler için çekici olmalı. Ayrıca çalışma saatleri, gençlerin ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte ayarlanmalı.

⁶ Bkz. “Gençlik Çalışması’nın Ana Etkinlik Alanlarının Tanımı”, Ortaklıkça görevlendirilen ve Sosyal Hizmet ve Sosyal Eğitim Enstitüsü (ISS) tarafından yürütülen “Gençlik Çalışmasının Sosyoekonomik Kapsamı” çalışması içinde, 2007.

⁷ “2010 Youth Information Starter Kit” http://eryica.org/sites/default/files/2010_Youth_Information_Starter_Kit_tr.pdf

4. Sunulan bilgi, gençlerin istek ve ihtiyaçları üzerine kurulmuş olmalı, gençlerin ilgisini çekebilecek her konu başlığını içermeli ve yeni konu başlıklarını kapsayabilmek için sürekli bir devinim içerisinde olmalı.
5. Her bir faydalanıcı, yetkinliğe ve otonomiye ulaşabilme, edinilen bilgiyi kullanma ve analiz etme yeteneklerini geliştirme yaklaşımı ile birer birey olarak sayđı görmeli ve sorularına verilen cevaplar kişiselleştirilmeli.
6. Gençlik bilgi hizmetleri ücretsiz sunulmalı.
7. Bilgi, faydalanıcının mahremiyetine ve kimliğini açıklamama hakkına sayđılı bir şekilde verilmeli
8. Bilgi, bilgi verme hakkında eğitim almış profesyonellerce verilmeli.
9. Verilen bilgi eksiksiz, güncel, geçerli, uygulanabilir ve kullanımı kolay olmalı.
10. oğulcu yaklaşım ve kullanılan kaynakların doğrulanabilmesi aracılığıyla verilen bilginin tarafsızlığının sağlanması konusunda çaba sarf edilmeli.
11. Sunulan bilgi, herhangi bir dini, siyasi, ideolojik ya da ticari etkiden uzak olmalı.
12. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri, birçok değişik grubun ihtiyaçlarına etkili ve uygun yollar, yaratıcı ve yenilikçi stratejiler, yöntemler ve araçlar kullanarak mümkün olan en çok sayıda gence ulaşabilme konusunda gayret göstermeli.
13. Her bir genç; bilgi ihtiyaının belirlenmesi, bilginin hazırlanması ve iletilmesi, bilgi hizmetlerinin, projelerinin ve akran aktivitelerinin yönetilmesi ve değerlendirilmesi gibi konularla sınırlı kalmadan kendisine en uygun şekilde yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde gençlik bilgilendirmesi çalışmalarına katılma fırsatına sahip olmalı.
14. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri, özellikle buldukları bölgedeki diğer gençlik yapılanmalarıyla birlikte çalışmalı, gençlerle birlikte çalışan diğer paydaşlarla iletişim içerisinde olmalı.
15. Gençlik bilgi merkezleri ve bilgilendirme hizmetleri, gençlerin modern bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak bilgiye ulaşmalarına yardımcı olabilmeli ve gençlerin bu teknolojileri kullanma konusundaki becerilerini geliştirebilmeli.
16. Gençlik bilgilendirmesi çalışmaları için sağlanan hiçbir finansman kaynağı gençlik bilgi merkezlerini ve bilgilendirme hizmetlerini bu şart'ın ilkelerini uygulamaktan alıkoymamalı. KAYNAK: <http://eryica.org/>

Yeterliliklerini ve eksikliklerini bilmeli ve bunları geliştirmeye açık olmalıdır. Aslında bu satırları yazan kişi biraz ukala ve dik başlı bir insan. Eksikliklerini görse de genel olarak bunları daha iyi olduğu yeterliliklerle kapatmaya veya geçiştirmeye çalışan biri. Siz sakın böyle yapmayın çünkü gençlik çalışmaları acımasızdır. Acımasız olmasının sebebi insanlarla birebir çalıştığınız ve her hareketinizin çok farklı sonuçlar doğurabildiği bir alan olmasından kaynaklanır. Eksikliklerinizden kaynaklanan ufak sıkıntıları kendinizi geliştirerek açmak zor değerdir fakat günün birinde eksiklerinizin farkında olarak yapacağınız bir hata bir gencin hayatını olumsuz şekilde etkileyebilir ve gencin yanı sıra bu durum sizi de sıkıntıya sokabilir. Ek olarak teknolojinin hızla

geliştiği günümüzde özellikle gençler ve çocuklardaki, yıllar arası değişim çok daha hızlı bir şekilde olduğundan gençlik çalışanı yenilikleri takip etmeli, fikir edinmeli, gündemden uzaklaşmamalı ve gençlerin dilini anlayabilmelidir. Dolayısı ile gençlik çalışanı olmak isteyen kişilere eksikliklerini kendilerinin tespit etmeye çalışmasını ve nasıl gençlere zaman ayırıyorlarsa gençlerle daha iyi bir çalışma imkanı yakalamak için kendilerini geliştirmeye ve eksikliklerini kapatmaya da o kadar zaman ayırmalarını tavsiye ederiz.

Kişisel düşünce ve duygularını çalışmalarına, çalışma arkadaşlarına ve gençlere yansıtmamalıdır. Sevgilinden, eşinden, ailenden ayrılmış olabilir veya arkadaş çevrende çok üzüleceğin tartışmalar yaşamış olabilirsin. Tabi ki bu seni yıpratacaktır. Fakat bunu gençlere veya çalışma arkadaşlarına yansıtmak doğru bir eylem olmayacaktır. Çünkü gençler senden her zaman aynı enerji ve heyecanı isteyecektir. Genel olarak bu tip durumlarda eğer ki kendinde çalışma motivasyonunu görmüyorsan gençlerle birlikte olmak çok da akıllıca bir seçim olmayacaktır. Bu yüzden biraz uzaklaşmak iyi gelecektir.

Gençlerin hassasiyetlerine de saygılı olmalıdır aynı zamanda. Gençlerin hassasiyetleri kimi zaman ailesel durumlarda kimi zaman sevgiliyle ilişkisinde kimi zaman dersleriyle alakalı durumlarda kimi zaman doğduğu yer ile alakalı durumlarda kimi zaman da siyasi görüşü ile alakalı konularda olabilir. Burada gençlik çalışanının görevi eğer ki psikolojik anlamda çok büyük bir sorun teşkil etmiyorsa genç için (ki bu tip durumlarda uzmanlara yönlendirmek tek doğru seçenek olacaktır) bu konularda konuşulurken mümkün olduğunca objektif davranıp hassasiyetleri konusunda olumsuz bir davranış sergilemeden onunla çalışmaya devam etmektir.

Memur kafasında çalışmayı düşünmemelidir bir kere. Öncelikle mesai kavramı gençlik çalışmalarının çok da içinde olan bir kavram değildir. Gençlik çalışmaları 24 saat süren ve sürebilecek bir yapıya sahiptir. Başka bir ifadeyle, gençlik çalışmalarının yeri, saati, düzeni, mesaisi yoktur, ek olarak gençlik çalışanı dediğimiz kişi eğer yaptığı işi sevmiyor ve sadece para kazanmak için bu işi yapıyorsa bir süre sonra gençlik çalışmalarının gerektirdiğinden çok daha farklı şekilde hareket edecektir. Daha önce de dediğimiz gibi gençlik çalışanının da bir özel hayatı olacak, kendi istekleri doğrultusunda hareket edecek elbet, fakat giyimi, davranışları, konuşması, teknolojiye olan yakınlığı, gençlerle ortak değerler taşıması çok önemlidir. Örneğin, gençlik çalışmaları ile uğraşan bir kurumdaki bir kursa kayıt olmak için gençten nüfus cüzdanının önlü arkalı fotokopisiyle beraber ikametgah ve adli sicil kaydı istemek ne kadar doğru olabilir? Veya her gün takım elbise giyen bir kadın veya erkekle gençler nasıl rahat konuşabilir? Sabah 8 akşam 5 çalışan bir gençlik çalışanına bir genç akşam 5:15'de ulaştığında yarın gel denmesi gençte nasıl bir etki bırakır? Whatsapp grubunda olmayıp 25 gence bana tek tek sms ile ulaşın diye söyleyen

bir gençlik çalışanı ne kadar sağlıklı bir iletişim kurabilir? Bunların hepsi gayet yaşanabilir örnekler olduğu için aslında gençlik çalışanının bu kafadan uzak daha esnek bir çalışma şekline sahip olması gerekir.

Eleştirmeli ve eleştirilmeye her zaman açık olmalıdır. Kendine yöneltilen eleştiriler hem çalışma arkadaşları hem de gençler tarafından yapılabilir. Burada gençlik çalışanının yapması gereken karşı çıkmak değil kendi içinde denge kurup doğruluğunu tartmasıdır. Her zaman eleştiriye açık olmakla birlikte yanlış gördüğü şeylerde de gençlik çalışanı eleştirmekten ve doğrularını savunmaktan vazgeçmemelidir. Karşısındakinin statüsü, konumu ne olursa olsun gençlik çalışanı gençlerin yararına olduğunu düşündüğü her şeyi kararlılıkla söylemelidir.

Ekip Çalışmasına yatkın olmalı ve önem vermelidir. Birçok alanda olduğu gibi gençlik çalışmalarında başarı ancak bir ekiple mümkündür. Bu bir takım oyunudur; oyuncuların hep birlikte sayı ürettiği ve hem galibiyette hem yenilgide ortaklaşa pay aldıkları bir oyundur. Bu takım oyununu iki taraflı düşünebilirsiniz. Birincisi çalışma arkadaşlarınız, ikincisi de birlikte çalıştığınız gençler. İki tarafa da eşit şekilde efor harcayıp iki tarafta da dengeyi kurmak en önemli noktalardan biridir. Gençlik çalışanlarının özelliklerinden bahsederken kendi yeterlilik ve özelliklerini gençlere aktarmasından bahsetmiştik. Öncelikle yaptığınız iş gençlik çalışmalarında ne olursa olsun bir kişi tüm işi yapamayacaktır. Yatay bir hiyerarşi ile herkesin öne çıkan yetenek, bilgi ve özelliklerini paylaşabildiği bir ortam gençlik çalışmalarının olmazsa olmazıdır. Yatay bir hiyerarşide iletişim önemlidir çünkü bilgi tek bir elde toplanmadığından çalışanlar arasındaki bilgi akışı olmak durumundadır. Yatay hiyerarşinin avantajlarından söz etmek gerekirse; bilgi akışının şeffaflaşması ve hızlanmasıyla beraber, gerek karar verme mekanizmasının daha pratik işleyişi, gerekse omuzlara binen yükün ortadan kalkmasıyla söz konusu ekibin motivasyonu artar.

Görev sorumluluklarını yerine getirmek ve gerekli sorumluluğu almak da ekip çalışması adına önemlidir. Aslında gençlik çalışmalarının birçok kısmında karşımıza çıkan tecrübe aktarımı ile gençler de gençlik çalışanları ile doğru iletişim kurmuşlarsa ekip çalışması anlamında daha hızlı bir öğrenme sürecine gireceklerdir. Tabi ki bazen takım oyuncusu olmayan gençler de çıkacaktır ve çıkması gerekir çünkü herkes aynı tip olursa zaten gençlik çalışması yapmanın bir anlamı olmayacaktır. Bu gibi durumlarda ise gencin takım oyunu dışında kaldığında neler yapabileceğini görmesine imkan sağlamak en kolay öğrenme yolu olacaktır.

Kaynak Yaratma Becerisi. Kaynak yaratmak geniş ve karmaşık bir konu olduğundan ve kaynak yaratmanın birden çok yolu olduğundan bu iş yorucu bir sürece dönüşebilir. Ancak gençlik çalışanı için önemli ve gerekli bir yeterliliktir.

4.3. Bizce Gençlik Çalışanının Değınmemesi Gereken Konular

Aslında bu konu hakkında tüm insan ilişkilerinde olan çerçeveyi gençlik çalışmalarına yansıtabiliriz. Tabi ki gençliğin getirdiği sıcakkanlığı, dinamizmi ve karar almadaki katılımcılığı hesaba katarak. Kişilerin, toplulukların hassasiyetlerine özen göstererek aslında gençlik çalışmalarında her konuya değınilebilir. Yalnız gencin veya genç grubunun farklı konularda farklı hassasiyetlerini düşünürsek gençlik çalışanlarının yeterlilikleri kısmında bahsettiğimiz genci anlama ve onunla iletişime geçme anlamındaki becerilerle bunların farkına varıp o konular üzerinden çalışma yaparken daha dikkatli olmak gerekebilir. Örneğin ikili ilişkiler, politika, siyaset, din, mezhep, gelenekler gibi konularda çalışma yaparken gerekli özeni göstermek ve mümkünse profesyonellerle birlikte hareket etmek daha sağlıklı olacaktır. Aslında gençlik çalışmalarında değınılmeyecek konu yoktur fakat konulara saygıyla yaklaşma yöntemi esas unsurdur diyebiliriz.

Peki Gençler Ne Diyor?

Gençlik çalışmalarında aktif rol alan ve almak isteyen gençlerle bir araya geldiğimiz eğitim kampımızda gençlerden ideal bir gençlik çalışanı robotu yapmalarını istedik. Bu mükemmel robot gençlik çalışanını yaparken de aşağıda yer alan soruları cevaplayarak aslında ideal gençlik çalışanını nasıl olmalı kendilerinden öğrendik.

Sorular:

-Gençlik Çalışanının var oluş nedeni nedir? Bu kişi ne iş yapar?

- Gençlik Çalışanı neden bu işi yapar? Mesela siz neden gençlik çalışanı olmak istiyorsunuz?

- Gençlik çalışanı nasıl biri olmalı, neleri yapabilmeli, neler hakkında yetkin olmalı ya da yeterlilikleri neler olmalı?

İşte İdeal Gençlik Çalışanı Yorumları

Grup 1: “Gençlik politikası üreten, fırsatlardan haberdar eden kişi. Genç ruhlu olmalı, gençleri anlayabilmeli, dürüst olmalı, swot analizinde olduğu gibi güçlü ve zayıf yanları görebilmeli. İletişime açık olmalı, dezavantajlı olan olmayan hiç kimseye önyargılı olmamalı.

Gençlik çalışanının kendisi de gençse gençlik politikası üretme konusunda yönlendiren, belki farkındalık yaratma konusunda önünü açma, fırsat yaratma konusunda destekleyen kişi olmalı. Öz motivasyonu olmalı, üretici olmalı, sosyal verimliliği benimsemeli, empati kurabilmeli, girişimci olmalı, samimi, motive edici, temel hak ve özgürlükleri benimsemeli, grup çalışmalarını benimsemeli. Rol model olmalı. Gönüllülüğü benimsemeli savunucu olmalı, kendini tanımalı, yüksek ideali olmalı. Kendisini sürekli iletişime açık tutan kişiler olması gerek.”

Grup 2: “Değişim yaratan, yönlendiren, değişimi destekleyen, karar alma mekanizmalarına dahil eden, gençlerin kişisel gelişimini destekleyen kişidir. İyi iletişim kurabilen, sorumluluk sahibi, ekip çalışmasına yatkın, kaynak yaratmada becerikli olan (mevcut durumda ne yapılabilir, yaratıcılık üst seviyede olmalı, gençlik çalışanları çok parası olan insanlar değil), çok dilli (yabancı dil) olmalı, yaratıcı olmalı, farkındalık yaratabilmeli, koordine edebilmeli.”

Grup 3: “Öz motivasyonu olan, enerjik, farkındalık yaratmalı, öncü olmalı, görüp pasif kalmamalı, değiştirmeye enerjisi olmalı, yenilikçi olmalı, PowerPoint ile yetinmemeli Prez’yi de Kahoot’u da öğrenmeli. Yeterlilikte de motivasyon önemli, girdiği her ortama ayak uydurabilmeli, adapte olabilmeli, lider olabilmeli, önyargıları kesinlikle olmamalı, sorumlu, disiplinli ve gönüllü olmalı, hümanist ve realist olmalı. Durumlara gerçekçi yaklaşmalı, sosyal medyayı etkin kullanmalı. Akran eğitimi yapmalı, eksik ve yetersiz olduğu konularda kendisini geliştirmeli, biz yapabiliriz demeli, sorumluluk bilincinde kendi öz motivasyonunu sağlayan birey olmalı. Sadece kendi öz motivasyonu değil, ekibin de birbirinin motivasyonunu sağlaması gerekiyor. Bir sorunu görüyorsa bunu çözme konusunda aktif olmalı. Uyumlu olmalı, çekingen olmamalı, her yere uyumlu esnek olmalı.”

Grup 4: “Karar alıcı, az uyur, az yakar, çok çalışır, çok konuşur, çok gezer, çok sever, çok bilir, çok alemci, öğretir, öğrenir, ne iş olsa yapar, gerekirse robot olur, gençlerin kişisel, sosyal ve eğitimsel sorunlarını da çözmeye yardımcı olur. Gençlik çalışanının mezun olacak bir bölümü olmaması bir avantaj. Gençlik çalışanı olmak, zaten kendisini sürekli geliştirmeye çalışan bireyler olmak.”

5. Gönüllülük

Gençlik çalışmalarında sıkça kullandığımız kelimelerden biri olan 'gönüllülük' kelimesinin kökenini bilmek biz gençlik çalışanları açısından oldukça faydalı olacaktır çünkü Türkçe telaffuz edildiğinde "gönül" "kalp" gibi anlamlara atıfta bulunan gönüllülük kelimesinin aslında değişik bir hikayesi vardır. Gönüllülük kelimesinin İngilizcesine baktığımızda "voluntarism" ifadesi ile karşılaşırız. "Voluntarism" ifadesinin nereden geldiğini incelediğimizde ise kelimenin Latince "Voluntas" kelimesinden türediğini görürüz. "Voluntas" kelimesinin karşılığı ise bizi Türkçe 'de kullanılan gönüllülük kavramının atıflarından bambaşka bir noktaya götürür çünkü Latince 'den türeyen voluntas kelimesinin karşılığı "will" yani "irade" demektir. İradenin, Türk Dil Kurumu'nda açıklanan anlamına baktığımız da ise kelimenin "bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, istek, dilek" olarak açıklandığını görürüz. Yani, bizim daha çok vicdani, duygusal referanslar ile tanımlamaya çalıştığımız gönüllülük aslına bakarsanız bireylerin, istek ve dilekleri noktasında yapabilecekleri eylemleri yapıp yapmama kararını vermesi anlamına da gelmekte. Yani, bir anlamda gönüllülük bir "irade" meselesi. Laden Yurttagüler ve Alper Akyüz'ün kullandığı ifadeye göre de "gönüllülük, bireylerin yurttaş olarak topluma dahil olmak ve yaşamdaki değişimlere katkıda bulunmasının bir yolu."

Tanımlar bir yana, gençler ve gönüllülük birbirine temelden bağımlı olmasına ve bu yüzden gençlik çalışmalarının temelini de gönüllülük oluşturmasına rağmen, Türkiye genelinde gönüllülük "boş zaman değerlendirme faaliyeti" olarak değerlendirilmekte ve gençlerin üniversite eğitimi aldığı yıllarda gerçekleştirdiği bir faaliyet olarak görülmekte. "Fakat gönüllülük aslında boş zaman değerlendirme aktivitesi olmaktan çok daha öte; gönüllülük, gençler için sosyal sorumluluk fikirlerinin ifade edilebildiği bir aktif vatandaşlık süreci olmakla beraber, gençlerin kişisel beceri ve yeterliliklerini geliştirirken, aynı zamanda toplum içerisinde sosyal kalkınma ve dayanışmaya katkı sağladığı iki yönlü bir süreçtir." Bununla beraber gönüllülerle işbirliği içerisinde çalışmak kurumların kendini zenginleştirmesinin yanı sıra, misyonlarını yerlerine getirmesi için onlara destek olan epeyce mühim bir mesele. Bu yüzden gönüllülüğü küçümsememek, hafife almamak biz gençlik çalışanları için oldukça önemlidir.

⁸ Laden Yurttagüler ve Alper Akyüz, Gönüllülerle İşbirliği, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Kasım 2006, s.58.

⁹ Görkem Bağcı, "Genç Gönüllülüğü: Kişisel ve Sosyal Kalkınmaya Giden Çift Yönlü Yol", Türkiye'de Gönüllülük: Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi, Tasarımhane, 2013, s48.

5.1 Gönüllülük Türleri

Düşününce hepimiz hayatımızın bir evresinde gönüllülük yapmışızdır. “Ben bu işi yapmaya gönüllüyüm” cümlesini pek çok kere kurmuşuzdur. Bu noktada gönüllülüğü formal ve enformel olarak ikiye ayırabiliriz. Enformel olarak gönüllülük plansız bir şekilde gözlemlenebilmektedir. Komşuluk ilişkileri, banka sırasını acelesi olan birine vermek, yolda bir yaşlıyı karşıdan karşıya geçirmek, evde ekmek almaya giden kişi olmayı kabul etmek gibi olan tüm faktörler bir çeşit gönüllülüktür. Formal olarak gönüllülük ise, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan etkinlikler kapsamında gerçekleştirilen gönüllü faaliyetlerdir.

Bireylerin dahil olabileceği çeşitli gönüllülük türleri yer alır. Bu gönüllülük türleri belli bir sorunun çözümü amaçlanarak oluşturulur. Yoksulluğu azaltmak, eğitim koşullarını iyileştirmek, doğal afet sonucu oluşan hasarları önlemek, sağlık problemleri olan kişi veya gruplara manevi ya da maddi bağlamda destek olmak, savaşlar veya ekonomik krizler vesilesi ile oluşan sosyo-kültürel problemler, işsizlik ya da bilinçsiz nüfus artışı, kişilerin haklarını öğrenmesi ve bu noktada daha fazla bilinçlenmesi gibi pek çok konuda ortaya çıkan konular toplumsal fayda sağlamak amacıyla ortaya çıkan gönüllülük türlerinden sadece birkaçıdır. Bazı araştırmalara göre gençlerin aktif olarak yer aldığı projeler daha çok ekonomik dezavantajlı bireylerle yapılan çalışmalar ve eğitimle ilgili çalışmalar ekseninde yoğunlaşmakta. Bizim gençlik merkezlerimizde gençlerin talep, istek ve tavsiyelerine göre tasarladığımız birçok sosyal sorumluluk faaliyeti de bunu doğrular nitelikte. Gençler tarafından hayata geçirilmek istenen projelerin çoğu, ya ekonomik ya da fiziksel dezavantaja sahip çocuklarla yapılabilecek çalışmaları içeriyor. Köy okulları için kitap toplama, oyuncak toplama, hastanede tedavi gören çocukları ziyaret etmek, sokak hayvanları için barınak yapmak gibi etkinlikler gençlerin hevesle anlattıkları ve içerisinde yer almak istedikleri projelerin başlarında geliyor. Yine araştırmaları doğrular nitelikte, gençler eğitim verme konusunda da oldukça istekli; aslına bakarsanız gençlerin bizlere verdikleri bu destek sayesinde gençlik merkezlerimizde her geçen yıl giderek farklı başlıklarda eğitimler açmaya devam ediyoruz.

Benzer bir şekilde Türkiye’de yardım kuruluşlarına katılım oranına bakıldığında, spor örgütleri, sosyal hizmet sağlayan yardım kuruluşları ile ilgili çok önemli bir yapılanma mevcuttur fakat bu yapılanmayı aynı şekilde hak temelli organizasyonlarda ne yazık ki göremeyiz. Bu durumun sebebi ise gönüllülük aktivitesinin toplum tarafından aktif yurttaşlığın bir parçası olduğu anlayışının benimsenmemesi, bilinmemesi ya da kişilerin haklarından haberdar olmamaları olarak düşünülebilir.

5.1. Neden Gönüllü Olunur?

Peki neden gönüllülük yapar bir insan ne çıkarı var ki bu işten diye bir soru aklımıza düşerse eğer, şu şekilde açıklayabiliriz. Öncelikle “Gönüllü” “sahip olduğu fiziki güç, zaman, bilgi, yetenek ve deneyim özelliklerinden birini veya birkaçını kurumun olağan veya proje bazındaki çalışmaları için sunabilecek durumda olan ve bunun karşılığında doğrudan ya da dolaylı olarak parasal kazanç taşımayan bireydir.” şeklinde tanımlanabilir. Gönüllülük türlerinde gördüğümüz çeşitlilikten de anlaşılabilir gibi gönüllü olmak isteyen kişilerin birçok farklı motivasyonu olabilir; kişi yaşanan olaylardan, sistemin başarısızlığından, fırsat eşitsizliklerinden şikayet edip hiçbir faaliyet göstermemektense yahut kendi kurtarılmış bölgesinde, olan bitenleri seyretmektense bir farkındalık yaratmak, küçük de olsa bir şeyleri değiştirmek, daha çok gülmek daha çok eğlenmek için gönüllü olabilir. Bir birey varoluşsal olarak, insanlığa faydalı işler yapmak adına ya da vicdani bir sorumluluk olarak gördüğü için gönüllü olabilir, ki gönüllülük bazı anlayışlara göre manevi bir konudur ve gönüllü kişi vicdani rahatlama sağlar. Gönüllü olarak çalışmanın başka bir sebebi ise iletişim becerilerini geliştirmek ve toplumun çeşitli kesimlerinde çalışan alanında uzman kişilerle tanışmak olabilir. Bu ise sosyo-kültürel faktörler alanına girer. Bunun yanında uluslararası fon kaynaklarından finansman sağlama, yasal olarak belli bir kuruluşun bünyesinde yer alma durumu itibarıyla gönüllülük yapmak ise bu faktörlerin ekonomik, siyasal ve yasal kısmı olarak örneklendirilebilir.

5.2. Neden Gönüllü Olunmaz?

Kişilerin neden gönüllü olmadığını bilmek onların niçin gönüllü olmak istediğini bilmek kadar önemlidir. Çünkü kişiler hiçbir neden olmadan, herhangi bir beklenti içine girmeden gönüllü olabilmekteler fakat neden gönüllü olmadıkları incelendiğinde nedenler arasında en çok karşılaşılanları sıralayalım:

- Kişiler, sorumluluk almak ya da kendini bir yere bağımlı hissetmek istemezler.
- Kimse onlara gönüllü olup olmayacağını sormamıştır.
- Yapabilecekleri bir şeylerin olduğuna inanmazlar.
- Daha önce kötü deneyimleri olmuştur. Beklentileri karşılanamamıştır, yaptıkları iş küçümsenmiştir ya da tatsız bir şekilde sonlanmıştır.
- Fazla sorumluluk verilmiştir.
- Yapılan faaliyetlerin sıkıcı bir iş olduğunu düşünürler.
- Özgüven eksikliğinden dolayı böyle bir işe kalkışmazlar.

¹⁰ Nafiz Güder & Özel Sektör Gönüllüler Derneği, “STÖ’ler İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi”, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Ankara, Kasım 2006, s.4-6

¹¹ Laden Yurttagüler ve Alper Akyüz, Gönüllülerle işbirliği, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Kasım 2006, s.53.

- Halihazırda çalıştığı işine engel teşkil edeceğini düşünür.
- Kişinin “gönüllü olma” anlayışı yoktur veya böyle bir alışkanlık gelenek çevresinde /ailesinde yoktur.
- Kişi ek masraf yapacağından çekinir ve bu masrafları gözünde büyütür.”

Tüm bunlara ek olarak Laden Yuttagüler ve Alper Akyüz’ün çalışmasına baktığımızda “bireylerin neden gönüllü olmadıklarına baktığımızda, nedenlerin yaşa, gelir grubuna ve ücretli bir iş sahibi olup olmamasına göre değiştiğini görüyoruz. 65 yaş üstü bireyler ya sağlık sorunları yüzünden, ya da gönüllülüğün gerektireceği fiziksel koşullara sahip olmamaları yüzünden gönüllü olmamaktadırlar. Ayrıca gönüllülüğü sadece örgüte katkı olarak algılama ve karar mekanizmalarında zaten yer almayı beklememe, gönüllü olmak yerine bağış yapmayı tercih etmelerine neden olabilmektedir. Yüksek gelir grubuna dahil ya da iş sahibi olan bireylerin zaman sorunu yüzünden gönüllü olmamayı tercih etmeleri yaygın bir yaklaşımdır. Bir başka neden, uzun dönemli söz vermemeyi tercih etmekten kaynaklanmaktadır. Örgütün, gönüllülerle zenginleşmesini sağlamak için kısa dönemli ve bireylerin günlük yaşam tempolarıyla uyumlu gönüllü işleri önermesi uygun olabilir.” Gönüllü olmak için insanların kendilerini toplumdan bağımsız bireyler olarak görmek yerine toplumun bir parçası olduklarının, toplumda oluşan bir soruna kayıtsız kalmamaları gerektiğinin bilincine varmaları gerekir. Bunu sağlamak içinse gönüllülük anlayışının henüz küçük yaşlardan itibaren bireye aktarılması kişinin konuyu içselleştirmesi noktasında önem taşımaktadır. Bir örnek vermek gerekirse, “bu hedefi gerçekleştirmenin yollarından biri olarak, çoğunlukla Kuzey Amerika’da önerilen yöntemlerden biri de ‘aile gönüllülüğü’dür. Nitekim 12 yaş altı çocukların aileleriyle birlikte katıldıkları gönüllülük aktivitelerinin hem kavramın yerleşmesinde hem de örgütlü bir aktivite yapma alışkanlığının kazanılmasında önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.”

5.3. Nereelerde Gönüllü Olunur?

Kimi zaman çalıştığınız kurumun kapısından içeriye bir genç girer ve gönüllü olmak istediğini söyler. O an kurumunuzda devam eden ya da başlayacak herhangi bir projenizin olmaması olası,

¹² Yılmaz Yaman, “Gönüllülük Psikolojisi Ve Gönüllü Yönetimi”, Sivil Toplum Kuruluşları İçin Yönetim Rehberi İçinde, Yay. Haz.: Lütfi Sunar. İstanbul: Kaknüs Yayınları. 2005, s.43-60

¹³ Laden Yurtagüler ve Alper Akyüz, Gönüllülerle İşbirliği, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Kasım 2006, s.60.

¹⁴ Laden Yurtagüler ve Alper Akyüz, Gönüllülerle İşbirliği, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Kasım 2006, s.58.

5.3. Nerelerde Gönüllü Olunur?

Kimi zaman çalıştığınız kurumun kapısından içeriye bir genç girer ve gönüllü olmak istediğini söyler. O an kurumunuzda devam eden ya da başlayacak herhangi bir projenizin olmaması olası, ya da gence gönüllü olabileceği projelerinizi, faaliyetlerinizi anlattığınızda gencin ilgisini çekmemesi de olasılıklar dahilinde ancak böyle bir durumda gence “maalesef şu an gönüllü olabileceğin bir proje yok”, ya da “elimizdekiler bunlar” diyerek bilgilendirmeyi burada tamamlamak gencin ihtiyacını karşılayan bir çözüm değil. Gençlik çalışmalarında gençlik bilgilendirmesinin bir yolunun da gençleri doğru bilgiye yönlendirmek olduğunu belirtmiştik. Dolayısı ile bizlerle iletişime geçen gençlere sunabileceğimiz bir gönüllülük fırsatımız yok ise, genci gönüllü olabileceği farklı kuruluşlara yönlendirebilmek oldukça faydalı olacaktır. Bu nedenle de kitapçıkta sivil toplum kuruluşlarından da bahsetmeye karar verdik. Yine masalsi bir girizgâh yapalım ve konuyu anlatalım.

1730 senesinin soğuk bir gecesiydi. Londra’da köylü ayaklanması olmuştu. Bu ayaklanmanın liderliğini ise John Ball yapmaktaydı. İşte bu liderin şöyle bir sözü vardır. “Dostluk, arkadaşlık yaşamdır, dostluğun olmadığı yer ise ölümdür ve orada, cehennemde dostluk, arkadaşlık değil, insanların tek tek kendileri vardır.” Ball bu ifadesiyle, aslında dayanışmanın ve örgütlenmenin önemine vurgu yapmıştır. Bu üç kavramı içinde barındıran en iyi oluşumlar ise sivil toplum kuruluşlarıdır.

Sivil toplum bireylerin tek başlarına yapamadıkları işleri bir araya gelerek yapma durumu neticesinde oluşmuştur. Bu nedenle sivil toplum beraberliği, dayanışmayı ve gönüllülüğü ifade eder. Bu nedenle bu kuruluşlar bünyelerinde paracı olmayan, idealist ve gönüllü üyeler barındırırlar. Sivil toplum kuruluşları devlet dışı aktörlerdir. (Non-Governmental Organizations) Sivil toplum kuruluşları ise bireyler tarafından oluşturulmuştur. Ernest Gellner’ a göre sivil toplum kuruluşları birey ve devlet arasındaki boşluğu doldurmak amacı ile var olmuşlardır.

Bir diğerk anlamıyla sivil toplum kelimesi feodal sistemin çöküşü ve şehirlere verilen önemin artışı ile kullanılmaya başlandı, yani şehir hayatı ile beraber gelen hak ve yükümlülükler olarak görülmektedir.

STK'ların en önemli işlevi bir ülkede var olan toplumsal yaşamın taleplerini siyasi alana taşıyabilmesidir. Bir diğeri ise uluslararası platformda karar alıyor olmasıdır. Bu durumlardan da hareket ederek STK'lar çağdaşlığın bir gereği olarak görülür, vatandaşlık bilincini artırdığı düşünülür ve fonları be sebeple devletler tarafından destek görür.

Türkiye de tüm bu gelişmelerden etkilenmiştir ve STK'lara verilen önem giderek artmaya başlamıştır. Ülkemizde gönüllü olarak çalışan kuruluşların başlıca olanlarından bahsetmek gerekirse bu kuruluşlar; Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV), Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV), Toplum Gönüllüleri (TOG), Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Türkiye Eğitim Vakfı (TEV), AIESEC Türkiye, GREENPEACE Türkiye, Uluslararası Af Örgütü Türkiye sivil toplum kuruluşları olarak örneklendirilebilir.

Gönüllü kuruluşlar genel hattı ile yardımseverlik ve yardım etmek kavramlarına odaklanırlar. Dezavantajlı gruplar tespit edilip onlara ihtiyaç duydukları konularda yardım edilir fakat bu doğrultuda yardım edilen ile yardım eden arasında bir hiyerarşi meydana gelebilir. Aslında odaklanması gereken şey sorunun kısa vadedeki çözümünü değil, sorunun temelidir. Örnek verilmesi gerekirse önemli olan nokta bir topluluğa kıyafet yardımı yapmak yerine neden o topluluğun kıyafet yardımına ihtiyacı olduğunun araştırılması ve kişinin en temel haklarından biri olan refah seviyesinde yaşama hakkına neden sahip olmadığının tespit edilip bunun üzerinde çalışılmasıdır.

Peki Gençler Ne Diyor?

Gençlik Çalışanı yol Haritası eğitim kampımızdaki oturumlardan bir tanesi de katılımcıların kendi gönüllülük serüvenlerini gözden geçirecekleri "Benim Gönüllü Hikayem" oturumuydu. Oturumda katılımcılara ilk kez ne zaman gönüllü olduklarını hissettikleri, nerede, hangi sebeple gönüllük yaptıkları, gönüllülük süreçlerinde ne kazandıkları ne öğrendikleri, hangi yeterliliklerini geliştirdikleri soruldu ve cevaplarını bireysel olarak yazmaları istendi. Katılımcıların sorulara geri dönüşlerinin özeti ise aşağıdaki gibi oldu;

Gönüllü Faaliyetlere Nerede Başladınız?

"Birden fazla mekan var, insanın, canlının olduğu her yerde gönüllülük yapılabilir. Yapılandırılmış, planlanmış bir şey değildir gönüllülük. Gönüllülük topluma karşı, ortak yaşadığımız insanlara karşı, hayvanlara sosyal bir sorumluluktur. Dolayısıyla, sosyal bir çevrede bulunduğumuz her yerde gönüllülük yapılabilir."

Gönüllü Faaliyetlere Neden Başladınız?

“Boşluk, tesadüf, arkadaş yönlendirmesi, kıskançlık, sorumluluk hissi, farkındalık, faydalı olmak istemek, işe yarar hissetmek, “Topluma Hizmet Uygulamaları” dersini geçmek için zorunlu olarak, sosyalleşmek, sevgili bulmak için, cv doldurmak için çıkar amaçlı, geleceğe yatırım olarak.”

İyi Ki Gönüllü Oldum Dediğiniz An Nasıl Hissettiniz?

“Güçlü hissettim, kendimi keşfettim, değiştirebileceğimi gördüm, mutlu oldum, suçlu hissettim (çocukken sınıf başkanı seçildim, herkesi şikayet edince kötü hissettim, manipüle edildim öğretmenim tarafından), dahil olduğumu, işe yarar olduğumu hissettim.”

Bu Süreçte Ne Kazandınız?

“Sevap point kazandım. Organize edebilmeyi, bir şeyleri kendim yapabilmeyi, ben istiyorsam yaparım demeyi öğrendim. Kendimi güçlü hissettiriyor, özgüven yükseltiyor. Grupla çalışabilmek, zaman yönetebilmek, yeni insanlarla tanışmak motive ediyor. Sosyal sorumluluk bilinci, farklılıklara saygı, dünya görüşü, yüzlerce arkadaş kazandırdı, hayatımda bundan sonra ne yapmak istediğimi keşfettim, kendimde olan değişimi gördüm ve waaw oldum, önyargısız olduğumu düşünüyordum; önyargılarım olduğuna keşfettim, önyargılarımdan kurtulmayı öğrendim, bana karşı olan önyargılar olduğuna sanıyordum olmadığını öğrendim. Kendimi aştığımı fark ettim, karar alma sürecine dahil oldum. Etkili iletişimi öğrendim, karşımızdaki insana ne düşündüğünü sorma, ne konuştuğunu dinleme yeteneğimi geliştirdim. Empati yeteneğimi geliştirdim. Hepimiz apayrı dünyalardayız, böyle gönüllü ortamlara katılarak herkesin dünyasına dahil olabiliyorum. Sabırlı olmayı, önyargılarımdan kurtulmayı öğrendim. Üretmenin hazzına vardım. Mutluluğa parasal, maddi olarak bakıyordum, engellilerle çalıştığım yerde bunun böyle olmadığını öğrendim. Ailenin önemli olduğunu öğrendim. Öğrenmenin yaş vb. hiyerarşiye dayanmadığını öğrendim.”

5.3. Gönüllü Yönetimi

Gönüllülerinizle yapacağınız kısa süreli ya da uzun süreli çalışmalarda, hem yapacağınız çalışmanın kalitesi açısından hem de çalışmanın hem kurum hem de gönüllü açısından verimli geçmesi için dikkat etmenizi önerdiğimiz birkaç nokta var;

Paylaşın – Tartışın – Birlikte Karar Verin

Uzun süreli, kısa süreli fark etmez, gönüllülerinizle yapacağınız çalışmalardan önce mutlaka aklınızdaki fikri gönüllülerinizle paylaşın, projelerinizi tartışın ve fikirlerinizi

alın. Hatta mümkünse belirleyeceğiniz gençlik ihtiyaçlarına yönelik yapılabilecek çalışmaları en başından itibaren gönüllülerinizle planlayın. Katılım noktasında onlara yapacakları işi tayin eden kişi olmak yerine, onları fikir üretmeye ve proje yaratmaya teşvik eden bir gençlik çalışanı olmaya gayret gösterin. Bu hem gençlerin katılımı noktasında belirlediğiniz hedeflerinize ulaşmanızı hem de projenizin zenginleşmesini sağlayacak, ek olarak gönüllünüzün beraber yapacağı çalışmayı benimsemesini kolaylaştıracaktır.

Sorumluluk almalarına olanak sağlayın

Tekrar değinmek gerekirse gönüllülerinizle yapacağınız çalışmalarda belki de en önemli anahtar kelime "sorumluluktur". Gönüllü olmanın beraberinde bazı sorumluluklar getireceğini her fırsatta gönüllülerinize aktarmaya çalışın ve hatırlatın. Ancak bunu sözel olarak dile getirmeniz kimi zaman bir şey ifade etmeyecektir, ne demiştik deneyimsel öğrenme her şeydir! Dolayısı ile çalışmalarınız kapsamında gönüllülerinize sorumluluk alabilecekleri alanlar yaratın. Örneğin bir proje kapsamında yapılması gereken işleri beraberce bölümlere ayırın, sonrasında ise gönüllülerinize hangi alanda görev almak istediklerini sorun. Bu sayede hem gönüllüleriniz yapmaları gereken işler konusunda net bir fikre sahip olacak, hem de sorumluluk almaları gereken alanları kendileri belirlemiş olacaktır.

Sabırlı Olun – Zaman Tanıyın

Unutmayın ki herkesin bir iş yapabilme kapasitesi vardır ve haftalık olarak bakarsak iş yapabilme kapasiteniz günlere göre değişkenlik gösterebilir. Profesyonel bir gençlik çalışanı olarak siz her pazartesi günü yüksek bir motivasyonla çalışmaya başlayabilir ve bunu hafta boyunca koruyor olabilirsiniz. Aynı performans gönüllülerinizden beklemek ise haksızlık olacaktır. Sizinle gönüllü olarak çalışan genç arkadaşlarımızın her birinin iş yapabilme kapasitesi farklı olabilir, hepsinin haftalık planlamasında gönüllü çalışmalarla alakalı yapılması gereken işlerle alakalı kendince belirlediği farklı bir gün olabilir. Bu nedenle genelde merkezimizde gönüllülerimiz ile yaptığımız çalışmalarda, proje kapsamında çalışan tüm gönüllülerin bir araya gelebileceği haftalık toplantı günü ve saati belirler, bu toplantılarımızda hafta boyunca tamamlanması gereken işlerimizi kararlaştırır, yapılacak işleri aramızda paylaşarak iş bölümü yapar ve herkesin seçtiği görevleri bir hafta içerisinde tamamlamalarını bekleriz. Gönüllü arkadaşlarımızın yapacakları işi haftanın hangi gününde, hangi saatinde yapacakları konusunda ise bir planlama yapmaktan kaçınılır, bu çalışmayı yapacak gönüllü arkadaşımızın kendi inisiyatifinde karar alması, plan yapması gereken bir alan olarak kalır.

Bir gönüllü grubu ile çalışmaya başladığınızda gençlik çalışanı olarak, hem yaptığınız çalışmaların ulaşması gerektiği nokta konusunda, hem de gönüllülerin bu süreçteki öğrenimleri konusunda bazı beklentileriniz olacaktır. Ancak acele etmeyin. Gönüllüleriniz çalışma yaptığınız konu hakkında sizin kadar tecrübe sahibi olmayabilir, çalışmaya neden başlayacağı hakkında

bocalayabilir, zamansal planlama konusunda problem yaşayabilir. Bu noktada gençlik çalışanı olarak gönüllünüzü desteklemeniz, harekete geçmesi konusunda teşvik etmeniz gerekebilir. Bazı durumlarda proje kapsamında ulaşmayı hedeflediğiniz hedefler gönüllüler açısından ulaşılması, ya da uğraşılması zor hedefler olarak görülebilir. Bu noktada onları zorlamak yerine daha küçük adımlarla işe başlamaları için alan yaratmaya çalışmanız, çalışmaların sürekliliği açısından çok faydalı olacaktır.

Uzun çalışmaların içerisine mini projeler yerleştirin

Uzun süreli planlanan çalışmalarda, siz de dahil çalışmayı beraber yürüttüğünüz gönüllülerinizin zaman içerisinde konu hakkındaki motivasyonu düşebilir. Uzun süre aynı alanda, benzer görevlerde çalışan kişilerde bu motivasyon düşüklüğünü gözlemlemek çok olasıdır. Bu tip durumlarda uzun süreli çalışmalarınızın içerisine kısa süreli, küçük projeler yerleştirin. Bu hem çalışmayı yürüttüğünüz ekibi canlandırarak hem de tazelenmelerini sağlayacaktır.

Düzenli olarak Bilgilendirin

Gönüllüleriniz ile paylaşılması gereken bir diğer şey ise çalışma sürecindeki ilerlemeler ve çalışmanın sonuçları olmalıdır. Bilgi paylaşılması konusunda gönüllüğü profesyonel bir çalışan gibi düşünerek bilgi vermek ona aitlik hissi kazandıracaktır.

Kutlama Yapın

Gerçekleştirilen her proje sonrasında mutlaka yapılan işi, projede çalışan tüm gönüllülerinizin bir araya gelebileceği bir etkinlikte taçlandırın. Onlara her fırsatta teşekkür etmeyi zaten unutmadığınızı varsayıyoruz ancak herkesin bir araya geleceği bir etkinlik ile bu deneyimlerini güzel bir finale sonlandırmalarını sağlayabilirsiniz. İsterseniz hep beraber bir yerlerde oturup, bir şeyler için, isterseniz hep beraber piknik yapın, isterseniz toplanıp lunaparka gidin, kutlama yapmanın yolları konusunda yaratıcılığınıza güveniyoruz.

Ödüllendirin / Taktir Edin

Gönüllülerin kurumunuz için harcadığı zaman onun için çok kıymetli bu yüzden ona minnet duyduğunuzu bunun sizin için ne kadar önemli bir durum olduğunu planlı bir şekilde belirli aralıklarla paylaşmanız gerekir. Bizim yürüttüğümüz bir gönüllülük projesinin ilk toplantısında gönüllülerimizin çaylarını kahvelerini nasıl içtiklerini çikolatayı nasıl sevdiklerini sorup sonrasında yapılan her toplantıda isimlerinin yazılı olduğu bardaklarda tükettikleri şekilde ikram etmiştik. Yine aynı çalışmada okulda derslerine giren en sevdikleri eğitmenin ismini öğrenip 05 Aralık Dünya Gönüllüler Gününde (bizce çok önemli olan gönüllü ile çalışan kuruluşların atlamaması gereken bir tarih) onlar için hazırladığımız hediye paketlerinin verilmesini sağladık. Bu konuda gençlik çalışmalarının bir kuralı olarak yenilikçi ve yaratıcı birçok şey yapmak mümkün. Yine özellikle ilk toplantıda gönüllüğün sorumluluk bilinciyle

yapılacak bir iş olduğunu bu sorumluluğu alamayacak olanlar varsa kibarca çalışmaya hiç başlamamaları konusunda ricada bulunduk ve bu çalışmanın onlara katacakları değerleri ve onlardan somut olarak istenilen çalışmalarını ifade ettik.

Geri Bildirim Alın / Gönüllü Değerlendirme

Değerlendirme, genellikle unutulmuş ya da çıktılarından yeterince faydalanılmayan bir faaliyet olsa da, “yapılan işin iyileştirilmesi, geçmişteki sorunların ve sürecin paylaşılması ve gelecekte yapılacakların planlanması için önemli bir adımdır. Gönüllülerden yaptıkları iş ve tüm süreç hakkında geribildirim almanın en büyük nedeni, sürecin iyileştirilmesi için onların deneyimlerinden yararlanmanın gerekliliğidir. Ayrıca gönüllülerden geribildirim almak, karar mekanizmalarına katılmalarını sağlar. Örneğin bir proje sonunda süreç için de değiştirilmesi gerektiğini düşündükleri konuları açıkça dile getirebilmelerine olanak verir.” Bununla birlikte gönüllülere geri bildirim verilmesi ve onlardan geri bildirim alınması saygı göstergesidir. Belirli aralıklarla yapılan değerlendirmeler sayesinde gönüllü, güçlü ve zayıf yanlarını öğrenerek kendini geliştirmeye yönelir.

6. Gençlerin Katılımı

6.1 Katılım Nedir?

Katılım; yurttaşların, kamusal yaşamı ile ilgili olan kararlara dahil olma ve bu kararları etkileme süreci olarak tanımlanabilir. Bu bağlama uygun olarak, genç yurttaşların yurttaşlık bağı ve karar alma mekanizmalarına katılımı, ŞEBEKE kapsamında, siyasal, toplumsal ve ekonomik boyut olmak üzere üç alt kategoride ele alınmıştır. Gençlik çalışanları olarak gençlerin her alanda aktif katılımına yönelik yapacağımız çalışmalar bu işin en temel taşlarından biridir desek hata etmiş olmayız. Ancak bu bölümde gençlerin gençlik merkezleri ekseninde katılımına yönelik bilgileri paylaşmaya çalışacağız.

Genç dostu gençlik merkezinin temelinde gençlerin katılımı yer almaktadır. Gençlik katılımı aynı zamanda bir tür genç-yetişkin ortaklığı olarak da görülebilir. Gençlik merkezinde bunun anlamı; amaçlar, hedefler, roller, sorumluluklar, kararlar üzerinde tartışılması, uzlaşılmasıdır ve gençlerle yetişkinlerin;

¹⁵ *Laden Yurttaşlar ve Alper Akay, Gönüllülerle İşbirliği, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Kasım 2006, s.58.*

¹⁶ *Nafiz Güder ve Özel Sektör Gönüllüler Derneği (ÖSGD), STK'lar İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi, Ankara, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Kasım 2006, s. 17.*

¹⁷ *Türkiye'de Gençlerin Katılımı, haz., Nurhan Yentürk ve Devrim Bahçeci, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, Ocak 2014, s.4*

- nereye gittiklerini,
- kendilerinden neler beklediğini,
- onların başkalarından neler beklediklerini,
- bunu nasıl gerçekleştireceklerini,
- ne tür destek aldıklarını ve bu desteği nereden aldıklarını tam olarak bilmeleridir.

Bu bakış açısıyla Roger A. Hart'ın 1992 yılında geliştirdiği Katılım Merdiveni kavramı, genç dostu gençlik merkezi ile gencin ilişkisini incelemek için kullanılabilir.

6.2 Gençlerin Katılım Basamakları

1. Basamak: Manipülasyon

Gençler gençlik merkezine katılmaya davet edilirler ancak gerek kararlarda gerekse bunların sonuçları üzerinde gerçek bir etkileri olmaz. Gençler etkinliklerin amacını anlamadan oraya dahil olurlar. Aslında gençlik merkezinin yaptığı çalışmaların, oy kazanmak, siyasi çıkar elde etmek, bir kuruluşla ilgili daha iyi bir izlenim yaratmak veya gençlik katılımını destekleyen bazı kurumlardan fon almak gibi başka nedenleri vardır. Bu basamakta, genç tamamen gençlik merkezinin nesnesi konumundadır.

Ör: Kültürel Şehir Gezisi

Bulunduğu şehirdeki belediye ile yakın bağlantıları olan X gençlik merkezinin, lojistik ihtiyaçlarının çoğunu yine bu belediye sağlamaktadır. Belediye gençlik merkezine, bağlı olduğu siyasi partinin Çanakkale'de bir mitingi olduğunu ve bu mitinge gençleri de götürmek istediklerini, bu nedenle Çanakkale'ye bir gezi düzenleyeceklerini söyler. Bunun üzerine gençlik merkezi tüm gönüllülerine çağrı yaparak Çanakkale'ye kültürel bir gezi düzenleneceği haberini verir. Bir otobüs dolusu genç Çanakkale'ye vardıklarında ise ilk önce belediyenin bağlı bulunduğu siyasi partinin miting alanına götürülür ve zorunlu olar bulunduğu siyasi partinin miting alanına götürülür ve zorunlu olarak orada 2 saat geçirirler. Gençlere ne Çanakkale'ye hareket etmeden önce ne de hareket halindeyken miting alanına gidileceğine dair bilgi verilmemiş ve bu bilgi gizli tutulmuştur. dekorasyon nesnesi gibi, dışardakiler tarafından kolaylıkla görülebilecekleri bir yere yerleştirilirler. Dekorasyon basamağının manipülasyon basamağından bir adım daha ileride olmasının nedeni gençlik merkezinin gençleri bilinçli olarak amaca hizmet ediyormuş gibi göstermeye çalışmamasıdır. Gençler sadece dekoratif bir öğe olarak dolaylı bir biçimde amaca hizmet ederler.

¹⁸ Bir Bakışta Gençlik Merkezleri: Türkiye'deki Gençlik Merkezlerinde İyi Uygulamalar, haz., Özlem Ezgin ve Sevcan Koç, İstanbul, Aralık 2016, Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları, s. 57.

Ör: Gençlik Parkı Açılışı

Gençlik merkezi tarafından açılışı yapılacak Gençlik Parkı için tüm gençlik merkezi gönüllülerine ve kullanıcılarına mesaj atılarak 17 Haziran 2017, Cumartesi günü saat 15:00'de gençlik merkezinde buluşması gerektiği belirtilir. Gençler merkeze geldiklerinde her birine üzerinde gençlik merkezinin logosunun basılı olduğu bir tişört ve şapka verilerek giymeleri istenir. Sonrasında hep beraber gençlik merkezinden çıkılarak gençlik parkına doğru yürüyüşe geçilir. Açılış için Belediye başkanı konuşma yapar ve ardından toplu bir fotoğraf çekimleri yapılır. Parkın açılışında gence yönelik herhangi bir etkinlik hayata geçirilmemiş ve fotoğraf çekiminden sonra gençlere açılışa katıldıkları için teşekkür edilerek program bitirilmiştir.

3. Basamak: Kuklalaştırma

Gençlere söz hakkı tanınıyormuş gibi yapılır lakin gençlere seçme ya da görüş oluşturma şansı verilmez. Gençlere gençlik merkezlerinde bazı görevler verilir ancak alınan kararlarda gerçek bir etkileri yoktur. Burada gençlerin katıldığı yanlısaması yaratılır (kasten veya bilmeyerek) ama gençlerin neyi nasıl neden yapacakları konusunda bir söz hakları yoktur.

Ör: Gençlik Hakları Paneli

Bir üniversite, "Gençlik Hakları Paneli" adında bir etkinlik düzenleyeceğini duyurur ve üniversite kulüp başkanları ve üyelerinin panele katılımcı olarak seçildiklerini belirterek, kendilerinin de bu panel kapsamında tartışmalara katılabileceğini belirtir. Üniversitenin konferans salonunda gerçekleştirilen panelde gençlik alanında çalışmalar yürüten 5 konuk ve bir moderatör bulunmaktadır. Panel esnasında Türkiye'de yaşayan gençlerin siyasi ve sosyal hayata katılımlarına ilişkin yorumlar yapılır ancak katılımcı olan gençler konu hakkında daha önce bilgilendirilmemiş ve kendilerine panel öncesi incelemeleri için konu hakkında herhangi bir kaynak sunulmamıştır. Konuşmacılar demeçlerini bitirdikten sonra herhangi bir tartışma yapılmamış ve günün sonunda panel sonlandırılmıştır, ancak üniversitenin gazetesinde çıkan haberin başlığı "Gençler Haklarını Tartıştı" manşeti atılmıştır.

4. Basamak: Bilgilendirerek Görevlendirme

Gençler görevlendirilir ve bilgilendirilir. Projeler, gençlik merkezi tarafından başlatılır ve yönetilir. Gençler proje içindeki belirli bazı rol ve görevleri üstlenmeye davet edilir. Gençler, bu projelerde gerçekte ne kadar etkileri olduğunun, projenin amaçlarının, kararların kim tarafından ve neden alındığının bilincindedir.

Ör: Okul Boyama

Gençlik merkezi çalışanları bir araya gelerek 2017 yaz döneminde gönüllülerle beraber yürütülecek sosyal sorumluluk projelerini planlamaya başlarlar. Yürütülmesi kararlaştırılan projelerden bir tanesi de okul yenileme projesi olarak belirlenir. Proje kapsamında şehrin ekonomik dezavantajlı bir ilçesinde yer alan Yapıncak İlköğretim Okulu'nun kütüphanesinin, bahçesinin ve dış boyasının yenilenmesine karar verilir. Merkez gönüllüleri proje toplantısına davet edilir ve gönüllülere proje aktarılır. Proje kapsamında okulun boyanmasından, kütüphanesinin yenilenmesinden ve bahçesinin düzenlenmesinden sorumlu olacak 3 farklı ekibe ihtiyaç duyulacağı belirtilerek gönüllülerden istedikleri ekibe katılmaları istenir. 3 ekibe dağılan gönüllülerin sorumlulukları gençlik merkezi çalışanlarınca gençlere aktarılır ve görev dağılımı yapılarak uygulamaya başlanır. Bu hikayedeki Kerem adlı gönüllü arkadaşımız ise bahçe ekibine dahil olmuş ve okul bahçesine dikilmesi planlanan çiçekler için bahçeyi çapalama görevi kendisine verilmiştir.

5. Basamak: Danışılarak Bilgilendirme

Gençlere danışılır ve gençler bilgilendirilir. Gençler proje veya fikirlerin başlatılmasında önerilerde bulunarak gençlik merkezine danışmanlık yaparlar. Süreç gençlik merkezi tarafından tasarlanıp yürütülür. Süreçte gençlerin görüşleri ciddiye alınır ve gençler önerilerinin nihai kararlara veya sonuçlara katkısından haberdar edilir.

Ör: Gençlik Merkezi Bahçe Restorasyonu

Gençlik Merkezi çalışanları, gençlik merkezine ait olan fakat atıl durumda bekleyen bahçenin restore etmek istemektedir. Bu restorasyonun nasıl yapılması gerektiği ve bahçede neler olması gerektiği konusunda gençlik merkezi gönüllülerine danışırlar. Gönüllülerden bahçenin yenilenmesi ile alakalı görüşlerini alan gençlik merkezi, bahçe planlamasını gençlerden gelen tavsiyelere uyarak gerçekleştirir ve hem tadilat sürecinde belli aralıklarla hem de tadilat sonrası danıştıkları tüm gönüllüleri bahçenin son halini görmeleri için davet ederler.

6. Basamak: Gençlik Merkezinin Başlattığı Kararların Gençlerle Alındığı Süreçler Fikirleri veya projeleri gençlik merkezi başlatır ancak gençler karar alma sürecine ve sorumlulukları paylaşmaya eşit ortaklar olarak davet edilir ve kararlar ortak alınır. Merdivenin bu basamağı gerçek katılımı ifade eder çünkü her ne kadar bu basamaktaki süreçleri gençlik merkezi başlatmış olsa da gençler karar mekanizmasında yer alır.

Ör: Üstünüze Afiyet Projesi

Gençlik Merkezimizde çalışmakta olan bir gençlik çalışanı tarafından, geri dönüşüme katkı sağlamak ve günümüz tüketim alışkanlıklarına dair eleştirel bir bakış açısı uyandırabilmek için bir proje tasarlandı. Tasarlanan proje kapsamında düzenli olarak takas pazarlarının kurulması ve halen tüketilebilir ancak satışa uygun görülmeyen gıdaların, maketlerden ve pazarlardan toplanarak gönüllülerle beraber yemek hazırlanması ve takas pazarı etkinliğine ek olarak dönüşüm sofrası adı verilen, herkesin katılımına açık bir sofranın hazırlanması planlanmıştı. Gençlik Merkezimizin yaptığı Gönüllü çağırısına, gönüllü olmak istediğini belirterek cevap veren gençlerle, gençlik merkezinde yürütülmesi planlanan sosyal sorumluluk projelerine ilişkin bir toplantı yapıldı. Gençler kendilerine sunulan ve gönüllü olarak yer alabilecekleri 8 farklı proje arasından bireysel seçimlerini yaparak ekiplere bölündüler. Bu aşamadan sonra geri dönüşüm odaklı çalışmalarda bulunmak isteyen gençler ile birlikte kurulan ekibe tasarlanan projenin neden yapıldığı ve amaçları aktarıldı, 2 senedir devam eden bu projemizin ismi de dahil olmak üzere proje kapsamında yapılan tüm toplantılar, planlamalar ve faaliyetler, proje ekibinde yer alan gençlerin istek, ihtiyaç ve kararları doğrultusunda gerçekleştirildi.

7. Basamak: Gençlerin Başlattığı ve Gençlerin Yürüttüğü Süreçler

Fikirleri veya projeleri gençler başlatır ve yönetir. Gençlik merkezini gerekirse destek almak üzere davet edebilirler, ancak proje, genel olarak gençlik merkezi müdahalesi olmadan yürütülür. Ortaklık sınırlıdır.

Ör: Gençlik Merkezinde verilen proje yazımı ve proje döngüsü eğitimine katılan gençler, eğitim sırasında şehirde yaşayan akranlarının şehirde bulunan Sivil Toplum kuruluşları konusunda yeterince bilgiye sahip olmadıkları sorunu üzerinde dururlar. Eğitim sonrasında da bu konu üzerinde çalışmaya devam eden gençler bir ekip oluşturarak, sorunun çözümüne yönelik bir proje geliştirirler. Proje kapsamında şehirde bulunan liseleri ziyaret etmek isteyen hangi okullara gidilebileceği ve kimlerle görüşülmesi gerektiği konusunda Gençlik Merkezinden bilgi alırlar.

8. Basamak: Gençlerin Başlattığı ve Kararların Gençler Tarafından Verildiği Süreçler

Kararlar ortak alınır. Fikirler veya projeler gençler tarafından başlatılır. Gençlik merkezi bu sürece destek verir ve çalışmalara ortaklaşa karar verilir. Bu basamakta, genç tamamen gençlik merkezinin öznesi konumundadır.

Ör: Toplum Gönüllüleri Vakfı GençBank Programı

“GençBank” gençlerin toplumsal hayata aktif katılımını artırarak kendi yerellerindeki yaşam kalitesini yükseltmelerine destek olmak amacıyla uygulanan bir gençlik çalışması modelinin

¹⁹ Bkz. Üstünüze Afiyet Resmi Facebook Sayfası - <https://www.facebook.com/ustunuzeafiyet>

adıdır. Birçok farklı ülkede kullanılmakta olan bu model ülkemizde de 2012 yılında Toplum Gönüllüleri Vakfı tarafından yürütülen bir gençlik hibe programı olarak hayata geçirilmiştir. Her sene farklı şehirlerde yerel ortaklıklar kurarak büyüyen GençBank bu güne kadar birçok genç projenin hayata geçirilmesine destek sağlamıştır.

GençBank programının gençlerin katılımı açısından başarısı programın kendisinin farklı şehirlerde bulunan GençBank ekiplerindeki gençler tarafından yürütülmesi ve yapılan faaliyetlerin yine gençler için yapılmasından kaynaklanmaktadır. Yani GençBank tüm karar aşamalarında gençlerin bizzat yer aldı, bu aşamaları gençlerin yürüttüğü ve gençlerin faydalandığı bir gençlik çalışması yöntemi olarak değerlendirilebilir.

Program kapsamında kendi yaşadıkları yerelerde GençBank kapsamında çalışmaları yürütecek, projeleri değerlendirecek, süreci yaygınlaştıracak, öncelikli liseli genç arkadaşlarımıza verilmek üzere, 15-25 yaş arasında olan gençlerden oluşan bir GençBank Ekibi oluşturulur. Bu ekip belirli dönemlerde akranlarının fikirlerini değerlendirmek ve bu fikirleri projelere dönüştürmelerini sağlamak amacıyla proje çağruları açar. En az 2 kişiden oluşan ve yine 15-25 yaş arasında olan gençlerden oluşan gruplar, akıllarındaki proje fikirlerini GençBank ekibine sunar. Ekibe sunulan projeler ekip tarafından değerlendirilir ve uygun olan proje fikirleri finansal, içerik ve uygulama açılarından desteklenmeye başlanır. Bu aşamada GençBank programının yerel partneri yani GençBank ekibine ev sahipliği yapan yerel kurum tüm bu süreçte GençBank ekibine destek verir, toplantılara katılarak ortak kararların alınmasında rol oynar, gençlerin ihtiyaç ve taleplerine göre çalışmalar yürütür.

Bu model, gençlik merkezlerine yaptıkları çalışmalarda gençleri ne kadar sürece dahil ettiklerini ölçmeleri için bir araç olabilir. Aynı zamanda her ne pahasına olursa olsun, gençlik merkezindeki tüm gençleri merdivenin en üst basamağına ulaştırma gayretlerine de neden olabilir.

Burada her bir gencin katılım derecesinin gencin bilgisine ve tecrübesine, katılacağı projenin hedefine, yerelin durumuna vb. bağlı olduğunu hatırlamak gerekir. Bir genç, katılım merdivenin herhangi bir basamağında gençlik merkezine dahil olabilir ve süreç içinde basamaklardaki yerini değiştirebilir. Katılım derecesi her bir genç için zaman içerisinde gelişebildiği gibi, aynı faaliyetteki gençlerin, farklı katılım basamağında olabileceği de göz ardı edilmemelidir.

²⁰ Mahalle'de Gençlik Çalışması: GençBank; Yerel Kurumlar İçin Rehber Kitap, İstanbul, Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları, Kasım 2013.

6.3 Katılıma Yönelik İhtiyaç Belirleme

Gençlik alanında çalışmalar yürütmekte olan bir kuruluştaki Gençlik çalışanları olarak, gencin sosyal ve siyasi hayata katılımına destek sağlamak için aslına bakarsanız her şeyden önce gencin ihtiyacına yönelik tespitlerde bulunmamız gerekir. Çünkü ortada ancak bir ihtiyaç, bir sorun, bir eksiklik varsa bunun üzerine düşünülebilir ve gencinde dahil olmak isteyeceği çalışmalar yapılabilir. İhtiyaç belirleme noktasında genç yerine, gencin ihtiyacını bildiğini ve ne yapılması gerektiğini söyleyenler çok olacaktır ama bu tip yaklaşımlarda ihtiyacı tespit ettiğini söyleyen kişinin kafasındaki gençlik algısının çoğu zaman kısıtlı bir yaklaşım çerçevesinde döndüğünü fark edebilirsiniz. Örneğin genç denildiğinde aklına sadece okumakta olan, öğrenci olan gençler gelen bir kişi doğal olarak, okumayan ancak çalışan gençlerin ihtiyaçlarını ıskalayacaktır. Bu nedenle hem gençlikle alakalı yaklaşımlara kısaca göz atmak gerekir hem de kurum / kuruluş olarak gençlik alanında kendinize belli uzmanlık alanları belirlemeniz gerekebilir. GençBank – Mahallede Gençlik Çalışmaları adlı kitapta, Yörük Kurtaran gençlerle ilgili temel yaklaşımları aktarırken, gençlik çalışanları olarak aklımızdan çıkarmamız gereken birkaç önemli noktaya değinmiştir. Öncelikle gençler dediğimizde başlangıcı ve sonu belli olan kesin bir yaş aralığından bahsetmemiz mümkün değildir yani gençler homojen değildir. Örneğin Birleşmiş Milletler için gençlik 15-24 yaş arasındaki yaş grubunu kapsarken Avrupa Birliği gençlik programlarındaki yaş aralığı 15-29 olarak belirtilmektedir. “Oysa gençlik, farklı kuşakların ve bu kuşaklar arasındaki güç ilişkilerinin doğal bir çıktısı olarak şekillenen, sürekli değişen ve yeniden tanımlanan bir dönem.”²¹

Bununla beraber genç denildiğinde birçok kişinin aklına gelen “Gençler Öğrencidir” algısı da oldukça sorunlu bir yaklaşım olarak karşımıza çıkıyor. Bu tip algıya bağlı kalırsak, yapılan gençlik çalışmalarının tamamının da sadece öğrenci olan gençleri kapsayacağını ve dolayısı ile çalışmaların oldukça dar bir eksende yürütüleceğini öngörmek mümkün. Peki hem lisede öğrenci olan hem de sanayide çıraklık yapan, okumayan ama restoranlarda kuryelik yapan, ya da hem okumayan hem de çalışmayan Ayşe teyzenin kızı gençlik çalışmalarının dışında mı kalıyor?

Aynı zamanda, gençlik ihtiyaçlarını sorgularken gençlerin günlük yaşam pratiklerinin farklı olduğunu bu nedenle de farklı ihtiyaçları olduğunu göz ardı etmemek gerekiyor. Gördüğümüz gibi, genç dediğimiz zaman ne homojen bir yapıdan ne tam olarak saptanmış bir yaş aralığından ne sadece öğrenci olan gençlerden bahsediyoruz. Genç olmanın da bin bir türlü hali var. Dolayısı ile bu bin bir türlü halin bin bir türlü ihtiyacı ya da sorunu olduğunu söylemekte mümkün.

Keşke tüm ihtiyaçlara eşzamanlı olarak cevap vermek mümkün olsa ama mümkün olmadığını biliyoruz. Peki ne yapabiliriz?

Sizler gençlik çalışanısınız, gencin ihtiyacını gence sorması gereken kişilersiniz, yani ne mi yapacağız tabi ki gençlere soracağız. Gencin ihtiyacını, sorununu ya da isteğini ondan daha iyi kim tanımlayabilir ki? Bu noktada izleyebileceğiniz yine birbirinden farklı yollar var, biz birkaç tanesini sizler için özetlemeye çalıştık;

- Genci kurumunuza çağırıp, “Gel arkadaşım muhabbet edelim, sorunları beraber tespit edelim, bu sorunların çözümüne yönelik beraber kafa yoralım” diyebilirsiniz. Genç arkadaşlarımızın sorunlarını ve çözüm önerilerini konuşmak için yanınıza kadar gelmesi harika ama ya yeterince dikkat çekemezseniz ya sadece basit bir çağrı ile gençleri bir araya getirecek ilgiyi uyandıramazsınız.
- “Bizim bir gençlik merkezimiz var, eğer gençlerin bir isteği dileği varsa gelip bizimle paylaşabilirler” demek üzgünüz ama hem kolaya kaçmak hem de biraz tembellik etmek oluyor. Gençlere ulaşmak için sadece onların sizi keşfetmesini beklemek, hadi gelin demek yeterli değil, siz neden onların bulunduğu ortamlara giderek bir araya gelmeye çalışmıyorsunuz ki? Gençlerin bulunduğu ortamlar derken de sadece öğrenci olan gençlerin bulunduğu eğitim kurumlarından bahsetmiyoruz. Gençlerin uğrak kafelerine, parklara, bahçelere gencin buluşma noktası olan her yere gidebilirsiniz.
- Birçok çalışmada ve araştırmada kullanılan en yaygın yöntemlerden biri de anket uygulamak. Anket uygulamaları gençlik çalışmalarında da ihtiyaç belirleme noktasında gençlik çalışanın en yakın yardımcılarında biri. Anket uygulamalarının en faydalı taraflarından biri ise yapılan online anketler sayesinde yüz yüze görüşme yapamadığınız gençlere de ulaşmanızı sağlaması.

Eskişehir GençBank ekibi tarafından her sene, Eskişehir’de yaşamakta olan 15-25 yaş arasındaki gençlerin ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik yapılan Yerel İhtiyaç Anketinin 2017 versiyonunu sizlere sunarak bir örnek üzerinden anket konusunu biraz daha açmak istedik.

²¹ Mahalle’de Gençlik Çalışması: GençBank; Yerel Kurumlar İçin Rehber Kitap, İstanbul, Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları, Kasım 2013, s. 14.

GençBank Yerel İhtiyaçlar Anketi Eskişehir

Merhabalar, GençBank Proje Ekibi olarak, gençlerin yaşadıkları yerde neleri değiştirmek istedikleriyle ilgili bir araştırma yapıyoruz. Bu anketin sonuçlarına göre gelecekte gerçekleştirilecek proje fikirlerine karar vereceğiz. Bir - iki dakikamı ayırıp doldurabilirsen çok seviniriz. Teşekkürler.

Cinsiyetini belirtebilir misin?
A: Kadın B: Erkek C:Diğer

Kaç Yaşındasın?	
-----------------	--

Yaşadığın yeri seviyor musun?
A: Evet B: Hayır
Peki Neden?

Hangi Mahallede oturuyorsun?	
------------------------------	--

Gelecekte de Eskişehir'de yaşamayı düşünüyor musun?
A: Evet B: Hayır
Peki Neden?

Daha önce GençBank Programını duymuş muydun?
A: Evet B: Hayır

Yaşadığın Mahallede / ilçede gördüğün sorunlar neler ve ihtiyaçlar neler? Aşağıda sana göre öncelik taşıyan 2 sorunu / ihtiyacı işaretleyebilirsin.	
a. Çevre / Doğa Kirliliği	e. Sağlık
b. Yeşil Alan / Park	f. Yardımlaşma
c. Eğitim	g. Kadın Hakları
d. Engelliler	
DİĞER - Fark ettiğin başka sorunlar / ihtiyaçlar varsa bizler için sen yazabilir misin?	

Yaşadığın yerde gençlerin yararlanabileceği aşağıdaki faaliyetlerden hangileri olsun isterdin. Aşağıda sana göre öncelik taşıyan 3 faaliyeti işaretleyebilirsin.	
a. Resim / Fotoğraf	e. Sağlık
b. Dans	f. Sadece genlere ait alan
c. Hobi Kursları	g. Müzik
d. Spor	h. Doğa Aktiviteleri
DİĞER - Faydalanmak istediğin farklı faaliyetler varsa bizler için sen yazabilir misin?	

facebook / eskisehirgençbank
instagram / eskisehirgençbank
twitter / eskgnbank
eskisehirgençbank@gmail.com

YARATICI
FİKİRLER
GERÇEK
PROJELER
GENÇ
BANK

GençBank Yerel İhtiyaçlar Anketi Eskişehir

Yaşadığın yerde ne tür etkinlikler olmasını istersin?
Olmasını en çok tercih edeceğin 2 etkinliği işaretleyebilirsin.

a. Konserler	e. Kermes
b. Spor Turnuvaları	f. Segiler
c. Tiyatro Gösterileri	g. Doğa Gezileri Kamplar
d. Festivaller	

DİĞER – Aklında olan farklı etkinlikler varsa buraya yazarak bizlerle paylaşabilirsin.

Aşağıda belirtilen konulardan hangisi hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak istersin?
Belirtilen başlıklardan en çok bilgi edinmek istediğin 2 tanesini seçebilirsin.

a. Yerel Proje Yazma	g. Ekip Çalışması ve İletişim
b. Ekolojik Okur Yazarlık	h. Toplumsal Cinsiyet
c. Demokrasi ve İnsan Hakları	i. Ayrımcılık ve Önyargularla Mücadele
d. Gençlik ve Sosyal Hakla	j. Barış Eğitimi
e. Sosyal Sorumluluk	k. Üreme ve Cinsel Sağlık Eğitimi
f. Gönüllülük	

DİĞER – Aklına gelen ve hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak istersin dediğin başka bir başlık varsa burada belirtebilirsin.

Sence gençlerin en büyük sorunları nelerdir?

Yaşadığın yeri değiştirecek fikirlerin, projelerin var mı? Elinde bir şans olsa neler yapardın?

Tepebaşı Gençlik Merkezlerinden ve Eskişehir GençBank ekibinden beklentilerin / taleplerin nelerdir?

ANKETİMİZE KATILDIĞINIZ İÇİN ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ!

GENÇLER DEĞİŞTİRİR!

facebook / eskisehirgençbank
instagram / eskisehirgençbank
twitter / eskgnçbnk
eskisehirgençbank@gmail.com

Gençlik ihtiyaçlarının, önceliklerinin belirlenmesi için hazırlanan bu ankette birbirinden farklı yapılarda anket soruları görmek mümkün. Anket içerisinde basitçe Evet- Hayır yanıtlarının verilebileceği sorular gibi, şıklı sorular yerleştirmek de mümkün bunlara ise Çin Menüsü diyoruz. Bu tip sorularda aslında gençleri ihtiyaçlarını düşünmeye sevk ediyor ancak “bilmiyorum” ya da “kararsızım” cevabı almamak için sizin önceden belirlediğiniz seçenekler arasından seçim yapmasını sağlıyorsunuz. Yalnız bu tip soruların sonuna her zaman “diğer” seçeneğini eklemekte fayda var. Dediğimiz gibi sizin aklınıza gelen seçenekler gencin aklındakilerle örtüşmek zorunda değil. Eskişehir GençBank anketindeki 7, 8, 9 ve 10 numaralı sorular Çin Menüsü dediğimiz soru tekniği için örnek olarak incelenebilir. Bunun yanı sıra anket içerisinde açık uçlu sorular da kullanmak mümkün. Açık uçlu sorular ise ankette basitçe evet ya da hayır cevabının vermediği, cevap seçeneklerin bulunmadığı, yani genci sorulan konu hakkında düşünmeye sevk eden sorular. Bu tip sorularda seçenek vermediğiniz için anketi cevaplayan genç tarafından yazılabilecek sınırsız sayıda seçenek var. Genelde gençlik çalışanlarının sormayı çok sevdiği ama gençlerin de cevaplamaktan uzak durduğu sorular. Sunulan anketteki 11, 12, 13 numaralı sorularda bahsettiğimiz açık uçlu sorular için iyi birer örnek. Yukarıdaki ankette yer almayan ancak yine kullanabileceğiniz bir yöntem ise “Puanlama – Sıralama” soruları. Bu tip sorularda da yine anketi hazırlayanlar sorunun cevabına yönelik seçenekler sunmakta ancak bu seçenekler arasından seçim yapılması yerine, seçeneklerin önem sıralamasına göre sıralanmasını istemektedir.

Gencin ihtiyacını gence sorarak öğrenmenin, gerek kurum / kuruluşunuzun çalışma alanlarını belirlerken, gerekse etkinliklerinizi planlarken başvurulması gereken ilk yöntem olduğunu düşünüyor ve yine Roger A. Hart’ın Katılım Merdiveni kavramına atıfta bulunarak, gence sormanın, ona danışmanın, genç ile birlikte karar vermenin gençlik katılımı için ne denli büyük önem taşıdığını bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

6.4. Dezavantajlı Gruplar

Dezavantajlı grupların ve bireylerin kimler olduklarıyla alakalı ayırımın yapılabilmesi için öncelikle dezavantajın kelime anlamını ve dezavantajlılığa yol açan sebeplere bakmak gerekmektedir. Dezavantajlılık kavramına ilişkin olarak genel kabul görmüş bir tanım bulunmamaktadır.

Ekonomistler, sosyal dezavantajlılık kavramını doğrudan ekonomi ilişkilendirerek, genellikle, dezavantajlı bireylere yönelik çalışma konularını ekonomik yetersizlik açısından ele almaktadırlar. Bu durum istihdam piyasasında yaşadıkları zorlukların derecesine göre de ülkeden ülkeye de değişmektedir.

Hukukçular, sosyal dezavantajlılığı, hakların ve çıkarların korunması açısından ifade ederler ve dezavantajlı kategorisine giren tüm kesimlerin yasalarla güvence altına alınması gerektiğini belirtirler.

Sosyologlar, ise, genel olarak dezavantajlılığı düşük gelir, düşük refah seviyesi ve düşük rekabet kavramları etrafında ele almışlardır.

Dezavantajlı kavramını kısaca "kendine yeterli olabilmek için gerekli araçlara erişime sahip olmama" şeklinde tanımlayan çalışmalar da bulunmaktadır. Bu görüşe göre dezavantajlı kişiler, sağlık, eğitim, bilgi, istihdam, toplumsal destek gibi alanlarda toplumun çoğunluğunun sahip olduğu olanaklara sahip değillerdir.

Avrupa Birliğinin de dezavantajlılığa neden olan engeller içerisinde almış olduğu 7 madde vardır;

- Coğrafi Engeller
- Eğitimsel Zorluklar
- Ekonomik Engeller
- Engellilik
- Kültürel Farklılıklar
- Sağlık Sorunları
- Sosyal Engeller

Dezavantaj kavramı ile ilgili düşündüğümüzde bu kavrama dahil olan kişilerin ötekileştirildiklerini ve toplum tarafından dışlandıklarını görürüz. Oysa baktığımızda büyük bir çoğunluğumuzun da bu gruplara dahil olduğunu görürüz. Şu durumda dezavantajlı gruplar toplumun dışına atılan kişiler değil aslında toplumun kendisidir.

- Maddi yetersizliği olan kişiler
- Fiziksel ve Zihinsel Engelliler
- Göçmenler, Mülteciler ve Sığınmacılar
- Çocuk Suçlular
- Sokak Çocukları

²² Adem Öcal, vd., "Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Bilgiler", Pegem Akademi, Ankara, 2015, s.18, http://www.academia.edu/19982039/Dezavantajli%C4%B1_Gruplar_ve_Sosyal_Bilgiler, (ET: 26.07.2017)

²³ Steven E. Mayer, "What is a Disadvantaged Group?", Effective Communities Project, Minneapolis, November 2003, http://www.effectivecommunities.com/pdfs/ECP_DisadvantagedGroup.pdf, (ET: 08/04/2014).

- Bağımlılar
- Süreğen Hastalığı Bulunan Çocuklar
- Çocuk Gelinler
- Parçalanmış Aileler
- Yabancı Düşmanlığı olan bireyler
- Cinsel Yönelimi Farkı Kişiler
- Din Ayrımcılığı
- Coğrafi Etmenler
- Denetimli Serbestlik kapsamındaki bireyler
- Tutuklu veya hükümlüler
- Mesleki eğitim ve dil eğitimi eksikliğinden dolayı iş hayatına geçişte

zorluklar yaşayan bireyler, akranlarına nispeten daha az imkanlara sahip olanlardır.

Bazen bu özel durumlar veya engeller gençleri örgün ve yaygın eğitim alma, uluslararası hareketlilik ve katılımcılık, aktif vatandaşlık, sorumluluk alma ve toplumun bütün katmanlarına dahil olma imkanlarından mahrum bırakmaktadır.

Daha önce de gençlik denildiğinde homojen bir yapıdan bahsedemeyeceğimizi, gençliğin sürekli değişen ve yeniden tanımlanan bir dönem olduğunu söylemiştik. Bu dinamiklere sahip olan gençlik çalışmalarında dezavantajlı gruplara yer verebilmek, çeşitli dezavantaja sahip genç bireylerin toplumsal yaşamın her alanına katılımının sağlanması; gencin sosyal uyumunun desteklenmesi ve sosyal yapının organik bir parçası haline gelebilmesi; gencin toplumsal aidiyet duygusunun güçlendirilmesi; gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri yapıların oluşmasının desteklenmesi ve gencin özgüveninin artmasına katkı sağlanması; sosyal, kültürel ve ekonomik farklılıkların birleştirici birer araç olarak kullanılabilmesi için gençlik çalışmaları adına büyük bir önem taşımaktadır.

6.4.1 Dezavantajlı Gruplar İçin Dahil Etme Yöntemleri

Sosyal Dahil Etme Yöntemi

Sosyal dahil etme, bireyin dezavantajlarının azaltılarak veya ortadan kaldırılarak toplumla bütünleşmesini ve sosyal hayata katılım sürecini ifade eder.

Sosyal dahil etme, bireyi merkeze alır ve sosyal dışlanmaya maruz bireyin yaşamının iyileşmesi için vardır. Dolayısıyla yapılacak çalışmaların doğrudan dezavantajlı bireylere dokunması, somut çıktılar üretmesi beklenir. Sosyal dahil etmeye yönelik projelerde yapı, hem proje ekibi hem de

dezavantajlı grup için güçlükleri bünyesinde barındırır. Bu yüzden karşılıklı tanıma ve anlama süreci büyük önem taşır. Dezavantajlı grup ile yapılacak çalışmalarda, bireylerin kendilerini rahat ifade edebilmeleri sağlanmalıdır.

Yöntem Seçimi ve Oluşturulması

Uygulanacak yöntemde her durum kendine özgüdür. Bir eğitim kursu, bir değişim projesi, bir iş kampı veya basit bir atölye hazırlanıyor olabilir. Uygulanacak yöntemleri bu açıdan araştırın ve grubunuzun özel gereksinimlerine göre seçiminizi ve uyarlamanızı yapın. Yönteminizi oluştururken kendi kültürlerarası öğrenme durumunuz, katılımcılarınız ve onların gerçeklik ve gereksinimleri dışında başka hiçbir şeye güvenmeyin.

Amaçlar ve hedefler

Bu yöntemle programda nereye varmak istiyoruz? Hedeflerimizi açıkça tanımladık mı ve bu yöntem uygun mu? Bu yöntem etkinliğimizin toplam amaçlarına ulaşmakta yararlı mı? Gelişmemize yardımcı olmakta etkin olabilecek mi? Tanımlanmış metodolojimizin ilkelerine uyuyor mu? Bu özel kültürlerarası öğrenme durumunun şu andaki dinamikleri için uygun mu? Bu yöntemi kullanmak için tüm gereklilikler (örneğin grup veya öğrenme ortamı, ilişkiler, bilgi, deneyimler...) önceki süreçlerce belirlenmiş mi? Konuştuğumuz somut konu/tema ne? Bu yöntemi kullanırken hangi farklı açılımlar (ve çatışmalar) ortaya çıkabilir ve bunları ne kadar öngörüp inceleyebiliriz? Yöntem farklı boyutların karmaşıklığını ve aralarındaki bağları kaldıracak mı? Yeni bakış açılarına ve algılamalara nasıl katkıda bulunabilir?

Hedef Grup

Şimdi bir düşünelim. Bu yöntemi kiminle ve kimin için geliştirip kullanıyoruz? Grubun ve grup içindeki bireylerin önkoşulları ne? Yöntem, grup üyelerinin birbirleriyle etkileşimleri, karşılıklı algılamaları ve ilişkileri için ne gibi sonuçlara yol açabilir? Yöntem grubun (bireylerin) beklentilerini karşılıyor mu? İlgilerini nasıl çekebiliriz? Öğrenme durumunun bu anında (bireysel ve grup olarak) neye gerek duyacaklar? Yöntem bunun için gerekli hareket alanını sağlıyor mu? Bireylerin potansiyellerinin açığa çıkmasına katkıda bulunuyor mu? Yeterli bireysel anlatıma olanak veriyor mu? Gruptaki benzerlikler ve farklılıkları nasıl ortaya çıkarabilir? Grubun yaş, cinsiyet, dil becerisi, yetenek ve engellilik gibi dikkate almamız gereken bir özelliği ve gereksinimi var mı ve yöntem bunları olumlu bir yönde nasıl kullanabilir?

Çevre, Mekân ve Zaman

Bu yöntemi kullandığımız (kültürel, toplumsal, politik...) çevre nedir? Yöntemin bu çevre üzerinde ve çevrenin yöntem üzerinde etkisi ne? Bu açıdan grup üyeleri hangi öğeleri (deneyimleri) beraberinde getiriyorlar? Grup içinde hangi çevre (öğeler, davranış kalıpları vs.) baskın ve neden? Grup atmosferi ve iletişim düzeyi yöntemeye uygun mu? Yöntem olumlu bir çevreye (herkesin kendisini rahat hissettiği alanı artırıcı biçimde) katkıda bulunuyor mu?

Kaynaklar ve Çerçeve

Yöntem (zaman, oda, kişiler, malzemeler, medya gibi) kullanımımıza sunulmuş kaynaklarla uyuyor mu? Bunları etkili biçimde kullanabilecek mi? Organizasyona yönelik hangi boyutları dikkate almamız gerekir. Yöntemi işletmek için sorumlulukları paylaşabilir miyiz? Gelişen durumla başa çıkmak için gereken becerilere ne kadar sahibiz? Yöntem hangi (kurumsal, örgütsel...) çerçeve içinde kullanılacak?

6.4.2. İyi Örnek Uygulamaları

Gökkuşuğu Kafe

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi tarafından zihinsel engelli bireylerin topluma bütünleşmesinin amaçlandığı Gökkuşuğu Kafe zihinsel engelli bireyleri topluma bütünleştirmek ve özgüvenlerini kazandırmak amacıyla kuruldu. Zihinsel engelli bireyleri toplumla kaynaştırma projesinin bir uzantısı olan bu kafede, engelli gençler hizmet veriyor aynı zamanda sosyalleşerek ve özgüvenlerini kazanarak bir yandan da çalışarak maddi gelir elde ediyorlar. Bu kafeye gelen insanlar çalışanlardan üst düzey bir hizmet beklemiyor elbette. Çok hoş bir atmosferi var ve yemekleri de oldukça lezzetli. Çalışanların hareket kabiliyetlerinde oldukça fazla olumlu yönde düzelme ve özgüvenlerinde artış gözlemleniyor. Gökkuşuğu Kafe’de çalışan 1 otistik, 19 Down sendromlu, spastik ve zihinsel engelli personel bulunmaktadır.

Tebessüm Kahvesi

Bireyin var olan potansiyelini ortaya çıkararak geliştirmek, bireyi yetenekleri doğrultusunda yapabileceği bir işte eğitmek, ekonomik ve sosyal refahını sağlamanın yanında mesleki ve sosyal yaşam becerileri kazanmış, öz güven sahibi, üretime ve toplumsal yaşama tam katılım sağlayan bir birey olarak yetiştirmeyi amaçlayan bu kafe İstanbul’da (Üsküdar) hizmet vermektedir.

Down Kafe’ de gençler sabah 08.00–14.00 ve öğlen 14.00–20.00 saatleri arasında 5’er kişilik iki grup olarak iki vardiya şeklinde çalışmakta olup haftanın 1 günü izinlidirler. Down Kafe’ de şu an 7 erkek, 3 kız toplam 10 Down sendromlu genç görev yapmaktadır.

Mardin Gençlik ve Kültür Evi

2001 yılından beri faaliyet gösteren Mardin Gençlik ve Kültür Evi, Eski Mardin’de şehir merkezinde, tarihi taş bir binada gençlerin oluşturduğu ve faydalandığı atölyeler düzenlemektedir.

“Yasak” kelimesinin zikredilmediği merkezde gençler, projeleri il asistanın moderasyonu ve yürütme kurulunun kolaylaştırıcılığında birbirleri ile tartışıp birbirlerini ikna ederek tasarlayıp hayata geçirmektedirler.

²⁴ *Kültürler Arası Öğrenme*”, Çev. Alper Akyüz, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, Kasım 2000, s.37-38, http://www.ua.gov.tr/docs/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/kulturlerarasi_ogrenme.pdf?sfvrsn=0 (ET:28.07.2017)

"Mardin'de hiçbir şey yok diyenler için çok şey var!" lafı dillerine pelesenk olan genç gönüllüler sahadaki faaliyetlerin kurgusunda ve uygulanmasında inisiyatif alırken; merkezdeki çay demlemeden günlük temizliğe rutin idari işlere de üstleniyorlar. Merkezde gençlere yönelik bağlama, gitar, halk oyunları, erbane, tiyatro, resim, bilgisayar, sinema, İngilizce ve drama atölyelerinin yanı sıra çocuklarla gençlerin iletişiminin güçlendirilmesine yönelik gençlik çalışmaları gerçekleştiriliyor. Ayrıca, Mardin Gençlik ve Kültür Evinde atık malzemelerin sanatsal çıktılarına dönüştürüldüğü atık sanat atölyesi ya da ekolojik duyarlılık geri dönüşüm atölyesi ve gençlik değişim projeleri, Gapgenç Festivali ve sirk eğitimlerinde uluslararası iş birlikleri yer almakta.

Mardin Gençlik ve Kültür Evinin iyi uygulama örneği dört yılı aşkın bir süredir devam eden "Sirk Atölyeleridir." Gençlerin ve çocukların kendilerini sanatla daha iyi ifade ettiklerine inanan gönüllüler, 2009 yılından beri odağında sinema, tiyatro gibi sanatın çeşitli kollarını barındıran kültür ve sanat atölyeleri düzenlemekteydiler. 2012-2015 arasında Mardin Gençlik ve Kültür Evinden Fransa'ya saha ziyareti gerçekleştirildi ve sirk eğitimi alındı. 2015 yılında eğitmen eğitimi alınmasıyla, merkez bünyesinde 6 kişilik sirk eğitmen ekibi oluşturuluyor, akran eğitim modelini uygulanması ile sirk atölyelerinin sürdürülebilirliği güçlendiriliyor. Diğer taraftan düzenlenen sirk gösterileri ile de bilinirliği artırılıyor ve yaygınlaştırılması sağlanıyor.

Sirk atölyeleri, katılımcıların yaratıcılığını tetikleyen, ekip çalışmasını güçlendirirken odaklanma, yaratıcılık, özgür düşünce, fiziksel ve motor becerilerin gelişmesiyle özgüveni de arttırarak çocuk ve gençlerin kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Sirk ve Sokak Sanatları Atölyesi Mardin ilinin kültürel mozaiği içerisine dahil olan Suriyeli mülteci çocuk ve gençlerin sosyal entegrasyonunu olumlu yönde etkileyen bir araçtır. Başka bir deyişle, tüm bu çalışmalar gençlerin çocuklarla çalışma kapasitelerini artıracak çalışmalardır. Bu şekilde hem eğlenip hem de kişisel kabiliyetlerini keşfeden gençler ve çocuklar; gençten gence öğrenmenin mümkün kılındığı, yaratıcılığı tetikleyen sirk atölyelerine öz motivasyonları yüksek olarak katılım göstermektedirler.

SODES Engelsiz Gençlik Merkezi

SODES Engelsiz Gençlik Merkezi Adana'nın Çukurova ilçesinde biri prefabrik biri tek odalı iki binada 2015 yılından itibaren hizmet vermeye başlamıştır. Bedensel engelliler için yeterli erişilebilirlik ve görme engelliler kütüphanesi ile engelli dostu bir gençlik merkezidir. Adana Valiliğine bağlı Kalkınma Bakanlığı Sosyal Destek Fonu (SODES) kapsamında bir proje çerçevesinde hayata geçen SODES Engelsiz Gençlik Merkezinde kararlar engelli ve engelsiz 7 kişiden oluşan bir yönetim kurulunda alınmaktadır. Halk Eğitim Merkezi ile yapılan protokol

çerçevesinde müzik, seramik, spor gibi kurslara eğitimci desteği sağlanmaktadır. Engelli gençlere ve ailelerine öz bakım, iletişim gibi konularda verilen eğitimlerle yaşam kalitelerine ve özgüvenlerine de katkı sağlanmaktadır. Türkiye'deki ilk engelsiz gençlik merkezi uygulaması olarak SODES Engelsiz Gençlik Merkezinin kendisi bir iyi uygulama örneği olarak sunulmaktadır. SODES Engelsiz Gençlik Merkezi engelli ve engelsiz gençlerin bir arada faaliyetleri yürütmesine imkan sağlamaktadır. Hak temelli bir yaklaşım ile projeler uygulanırken gençlerin engellilik konusundaki farkındalıkları gelişmektedir. Engelli ve engelsiz gençler, aralarındaki farklılıklara bakmaksızın gerçekleştirdikleri projelerle sosyal hayata birlikte katılım sağlıyorlar. Merkezde ayrıca çevre koruma ve homofobi ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. 150 kişilik proje ekibinin yarısı engelli gençlerden oluşmaktadır. Tüm projeler sosyal hayatı çok kısıtlı olan ya da hiç olmayan engelli gençlerin sosyal hayata katılımını güçlendirmeye yönelik faaliyetleri içermektedir. SODES Engelsiz Gençlik Merkezinde, ayrıca mülteci engelli gençler için spor aktiviteleri, dil, resim ve seramik atölyeleri yürütülmeye başlanmıştır. Bu şekilde, dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocuk ve gençlerin merkeze ulaşmaları sağlanmıştır. Merkez bünyesinde gönüllü olarak çalışmaya başlayan Suriyeli mülteci bir fizyoterapist iletişimi kolaylaştırmaktadır. 6-33 yaş aralığında olan çocuk ve genç engelli hedef grubuna ulaşmaya çalışan SODES Engelsiz Gençlik Merkezi, genç ve çocukların öz güvenlerinin gelişimini desteklerken aynı zamanda ailelerinin de çocuklarına güvenlerini pozitif yönde etkilemektedir.

7.Yaygın Eğitim

Eğitim denildiğinde herkesin aklında okullar, derslikler, sabah erken uyanma zorunluluğu canlanır. Maalesef bu kavrama hepimiz aşinayız. Peki yaygın eğitim kavramı hakkında bir fikriniz var mı? Eğitim sadece okullardan, dershanelerden mi ibaret? Çok fazla genç arkadaş bu kavramdan ve işlevinden bihaber bir kısmının belki kulağına çalınmış. O halde gelin bir de bizden dinleyin.

Eğitim, bir insanın sahip olduğu temel hak ve özgürlüklerden biridir. Aynı zamanda diğer insan haklarını tanımanın vazgeçilmez bir aracıdır. Eğitim, ekonomik ve sosyal anlamda marjinalleşmiş yetişkin ve çocukların kendilerini gerçekleştirmeleri ve toplumsal hayata tam anlamıyla katılım sağlayabilmelerini sağlayan birincil araçtır.

Yaygın Eğitim, geleneksel okul sisteminin dışında katılımcıların (dikkat ediniz öğrenci değil) özgün ihtiyaçlarını göz önüne alarak öğrenme hedefini maksimum seviyeye çıkarıp bununla birlikte öğretmenleri yoran diğer unsurları (rol alma zorunluluğu, disiplin uygulama, raporlama, sınıfı kontrol altında tutma, vb.) en aza düşüren bir eğitim çeşididir.

Bu programlar çoğunlukla gençlik örgütleri de dahil sivil toplum örgütleri tarafından yönetilmektedir ve yaygın öğrenim istem dahilinde, başkalarının yardımıyla yapılır ve planlı bir süreçtir. İnsanın hayatında 3 öğrenme yaklaşımı vardır:

Örgün Öğrenim (formal); belli bir müfredata dayalı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında belirli süreli, öğretmen-öğrenci ilişkili, tanınırılığı diploma ile sağlanan öğrenme yaklaşımı;

Sargın Öğrenim (enformel); bireyin doğduğu andan öldüğü ana kadar deneyimlererek hayatın içinde plansız olarak öğrendiği öğrenme yaklaşımı;

Yaygın Öğrenim (non-formal); geleneksel okul sisteminin dışında katılımcıların (dikkat ediniz öğrenci değil) özgün ihtiyaçlarını göz önüne alarak öğrenme sürecini maksimum seviyeye çıkarıp bununla birlikte, gönüllü esasına dayalı, planlı ve belli bir süreyi kapsayan, katılımcı odaklı, grup çalışmaları, hareketlendiriciler, buz kırıcılar, tartışma grupları, simülasyonlar gibi interaktif metotlarla bireyin konu ile ilgili fikirlerini paylaşarak, gerçek hayatta uygulamasını kolaylaştıran öğrenme yaklaşımıdır. Bu öğrenim çoğunlukla gençlik örgütleri de dahil sivil toplum örgütleri tarafından yönetilmektedir.

Yaygın Öğrenimin temel dayanağı ise; Deneyimsel Öğrenme Kuramıdır. Bireyler farklı yollarla öğrenmektedir. Öğrenmenin farklı düzeylerde gerçekleşmesinin tek etkeni olmasa da en önemlilerinden birisi olan öğrenme stilleri, öğrenme - öğretme sürecinin en öncelikli bileşenlerindedir. Deneyimsel Öğrenme kuramı çerçevesinde; öğrenme 4 aşamadan oluşmaktadır:

1. Birey, konu hakkında yapay veya gerçeğe çok yakın bir deneyim yaşar.
2. Bu deneyim birey/grup tarafından analiz edilir ve duygusal yansımaları paylaşılır.
3. Elde edilen çıkarımlarla gerçek hayata dair genelleme yapılır.
4. Gerçekle ilişkilendirilen deneyimin verdiği bilgi, farkındalık daha sonra gerçek durumda **uygulama** imkanı bulur.

Gençlik çalışmaları, gençlerin aktif katılımını amaçlayan yaygın öğrenim odaklı faaliyetleri desteklemekte ve bu faaliyetlerin sürdürülebilir olması için çabalamaktadır. Aynı zamanda gençlik çalışmalarının interaktif, bilgi ve deneyim paylaşımını hedeflemesi gençlerin öğrenme süreçlerini ve yöntemlerini keşfetmesine katkı sağlamaktadır.

7.1. Yaygın Eğitim Özellikleri

- Yaygın Eğitim Programı belirli bir toplumda baskılanan sorunu çözmek için bir yenilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle hedef ve amaç odaklıdır sertifika odaklı değildir.
- Soyut konu başlıklarını öğrenme yerine belirli sorunlarla mücadeleyi vurgular.
- Deneysel aşamadan sonra bir program veya projeyi başlatmak için yardımcı olabilir.
- Esnek, öğrenici merkezli ve katılımcıdır.
- Teorikten ziyade pratiktir.
- Program düzeyinde özektir ve dış denetim şansı daha azdır.
- Daha ekonomiktir, çünkü mevcut imkânları kullanabilir.
- Yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

7.2. Youthpass ve Anahtar Yeterlilikler

Son yıllarda gençlik alanında yapılan çalışmalar, öğrenme odaklı yürütülen gençlik çalışmaları aracılığı ile kazanılan yeterliliklerin tanınırlığı sorununu ortaya çıkarmıştır.

Tanınırlık, gerek kişinin kendi gelişimini takip etmesi gerekse istihdam yaratması açısından önemli bir noktadır. Buna yönelik olarak hem gençlik çalışmalarının tanınırlığı hem de istihdam alanında özel sektör tarafından tanınırlık gençler için son yıllarda önemli bir ihtiyaç haline gelmiştir.

Gençlik çalışmalarında aktif yer alan sivil toplum kuruluşları ve gençlik çalışanları da bu soruna yönelik yaptığı lobi çalışmaları ile Avrupa Komisyonu'nun dikkatini çekerek, özellikle Ulusal Ajanslar aracılığı ile yürütülen gençlik çalışmalarının tanınırlığına yönelik olarak çalışmalar yapmış ve 2007 yılından itibaren tanınırlığı sağlamak ve gençlik çalışmalarının istihdama etkisini arttırmak adına Youthpass Sertifikasyon sistemini geliştirmiştir. (Özge Güncelleme)

Youthpass, gençlik çalışması etkinliklerinin öğrenme çıktılarını belgelemek ve tanımlamak için kullanılan aynı zamanda gençlerin de tam ihtiyacı olan bir sertifikasyon sistemidir. Erasmus+ 'dan finanse edilen projeler için geçerlidir. Bu çerçevelerde onaylanan projelerin tüm katılımcıları, bir Youthpass sertifikası almaya ve böylece yaygın öğrenme çıktılarını kabul etme hakkına sahip olduklarını bilmeleri gerekmektedir.

Youthpass Sertifikasyon sistemi, iki temel noktada standart sertifika sistemlerinden farklılık göstermektedir:

- Youthpass Sertifikasyon Sistemi gençlerin gençlik çalışmaları ve projeler ile kazandıkları ve geliştirdikleri yeterlilikleri tanımlayan bir sisteme sahip olması
- Youthpass Sertifikasyon sisteminin gençlik çalışmalarına katılan kişiler tarafından bireysel değerlendirmeyi içermesi.

Özellikle ikinci farklılık, birçok gençlik çalışanı ve sivil toplum kuruluşu tarafından yadırgansa da 2007 yılından itibaren düzenlenen sertifikasyon sisteminin başarısını göstermektedir. Tabii bu sistemin oluşturulmasındaki temel amaca indiğimiz zaman neden kişinin kendini değerlendirmesi üzerine kurulu olduğunu da bize açıklıyor. Gençlik çalışmalarının yapı taşlarından biri dürüstlük ve kişisel gelişim odaklı olduğudur.

Gençlik çalışmaları öncelikle, kişinin kendini keşfetmesi, öğrenme yöntemini tanıması ve kişisel gelişimi için öğrenme planını hazırlamasına katkı sağlamaktadır. Bu açıdan değerlendirdiğimiz zaman, Youthpass Sertifikasyon Sisteminin kişinin kendi yeterliliklerini değerlendirmesinin öncelikle bireysel farkındalığı zorunlu kıldığı da bir gerçektir.

Bu çerçevede; Youthpass Sertifikasyon Sistemi, özellikle Gençlik Programı sınırlarında gençlik çalışmalarının tanınırlığını 8 Anahtar Yeterlilik olarak tanımlamış bulunmaktadır.²⁵

1-Öğrenmeyi Öğrenmek: Gençlik Programları çerçevesinde temel yeterliliklerden biridir. Gençlik çalışmalarına dahil olan kişinin, kendi yeterliliklerini, öğrenme yöntemi keşfederek, öğrenme planını yapmasına imkan sağlan bireysel farkındalık yeterliliğidir. Öğrenme, kişiden kişiye değişen parmak izi gibidir. Herkesin öğrenme yöntemi ve hızı farklıdır. Öğrenme odaklı gençlik çalışmaları kişinin kendi öğrenme yöntemini tanıması ve geleceğe yönelik öğrenme planını bu öğrenme yöntemi ile planlamasını sağlar. Böylelikle kişi, kendini değerlendirmek için “Neden bu çalışmanın içindeyim?” sorusunu sorma imkanı bulur.

2-Dijital Yeterlilik: Modern dünyanın en büyük gerekliliği teknoloji gelişimidir. Gençlik çalışmalarının istihdama katkı sağlaması için önemli bir yeterliliktir. Gençlik projelerinde yer alan bu yeterlilik ile kişinin bilgi toplumu teknolojileri ve yöntemleri tanıması, internet ve bilgisayarı etkin kullanabilmesi, teknoloji araçlarını hayata etkin aktarabilmesine destek sağlar.

²⁵ “Youthpass Kılavuzu”, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2012, [http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/youthpass-k%C4%B1lavuzu-\(t%C3%BCrk%C3%A7e\).pdf?sfvrsn=0](http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/youthpass-k%C4%B1lavuzu-(t%C3%BCrk%C3%A7e).pdf?sfvrsn=0), (ET:27.07.2017)

3-Matematiksel Yeterlilik: Bu yeterlilik ile analitik düşünme, günlük hayatta uygulama alanlarını keşfetmesi, karşılaşılan problemleri matematiksel yöntemlerle çözme isteği, kazanılan bilgiyi kullanma, kanıta dayalı sonuçlar oluşturma motivasyonu desteklenir.

4-Kültürel İfade Yeterliliği: Gençlik çalışmaları ister ulusal düzeyde ister uluslararası düzeyde gerçekleşsin, çalışmalara dahil olan kişinin kültürel farkındalığını arttırmaktadır. Bu yeterlilik ile kültürel değerlerin farkındalığına varma, düşüncelerin, deneyimlerin ve duyguların yaratıcı ve etkin bir şekilde ifadesinin takdir etme, müzik, sahne sanatları aracılığı ile kültürel aktarımda bulunmayı amaçlamaktadır.

5-Girişimcilik: Gençlik çalışmalarının gelecek planlaması Avrupa Stratejileri 2020'de de belirtildiği gibi gençlik çalışmalarının genç istihdama etkisinin artırılması ve gelecek sektörel yeniliklerin gençlik çalışmaları ile ivme kazanmasının sağlanmasına yöneliktir. Bu yeterlilik ile fikirleri hayata geçirebilmeye olanak sağlama, yaratıcı ve yenilikçi olma, risk almaya cesaret etme ve yönetsel yeterlilikleri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

6-Ana Dilde İletişim Yeterliliği: Bu yeterlilik ile duygularını, düşüncelerini ve olgularını kelimelerle ifade etme, etkin dil kullanımı, dil aracılığı ile doğru bir biçimde etkileşime ve iletişime geçebilme konularında destek sağlanmaktadır.

7-Yabancı Dilde İletişim Yeterliliği: Gençlik projelerinin temel önceliği kültürlerarası etkileşim ve diyalog üzerine şekillenmiştir. Bu yeterlilik ile ihtiyacına yönelik yabancı dilde anlama ve kendini ifade etme, çok kültürlü ortamlara ve kültürel çeşitliliğe hoşgörülle yaklaşma, kültürlerarası iletişime destek sağlamaktadır.

8-Toplumsal, Sosyal, Aktif Vatandaş Yeterliliği: Gençlik çalışmalarının en temel yapı taşlarından biri de katılım odaklı vatandaşlık bilinci geliştirmek ve gelecek dünya yapılanmasında söz sahibi olarak, kendini ifade edebilmeyi gerçekleştirmek için gerekli alt yapıyı sağlamaktır. Bu yeterlilik ile sosyal alanlarda (aile, arkadaş, çalışma ortamı vb) etkin iletişim kurma, farklı sosyal ve kültürel çevrelerden gelen insanlarla ilişki kurma, çatışmaların yapıcı biçimde üstesinden gelme, sivil hayata aktif katılım, karar mekanizmalarında aktif rol oynama, demokrasi, vatandaşlık, sivil haklar gibi kavram ve fikirler hakkında bilgi sahibi olma, hak odaklı yaklaşım benimseme konularında bireye katkı sağlamaktır.

Yukarıda belirtilen 8 Anahtar Yeterlilik, Gençlik Programları çerçevesinde yürütülen Gençlik projeleri için belirlenen yeterliliklerdir.

Gençlik çalışmalarının daha kapsamlı faaliyetler olduğu düşünülürse yeterlikleri arttırmak ve çeşitlendirmek mümkündür. Ancak şu da bir gerçektir ki; Avrupa Komisyonu çerçevesinde yürütülen gençlik çalışmaları bugünün ve geleceğin şekillenmesinde “genç” odaklı bir yaklaşım benimsemiş ve yürütülen tüm çalışmaların öğrenme odaklı şekillenmesine katkı sağlamayı hedeflemiştir. Ulusal veya uluslararası yürütülen gençlik çalışmalarının temeli bireysel farkındalığa dayanmaktadır ve öğrenme çıktıları yürütülmektedir. Gençlik çalışmalarının etkin yürütülmesi için bu değerlerin gençlik alanında benimsenmesi ve yürütülmesi önemlidir. (Özge Güncelleme)

8.Gençlik Çalışmalarında Fiziki Mekân Koşulları

Gençlik çalışmalarında hangi yaşta olursa olsun gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri, rahat hareket edebilecekleri, kendi dokunuşlarıyla düzenleme yapabilecekleri mekanlar kullanılmalıdır. Çünkü bir duvara kendi istediği rengi vermek bile gence kendini oraya ait hissettirebilir.

Gençlerin kendileri için ayrılan mekanlarda, ortaklık, ortaklaşa aktivite, organizasyon, hareketlilik, farkındalık, eylem, söylem gerçekleştirilmeleri için aktif bir birey olarak kendilerini o mekanda rahat hissetmeleri önemlidir.

Mekanlar işlevsel olarak dönüştürülebilir olmalıdır. (Örneğin bizim gençlik merkezimizdeki salonlarımızın çok amaçlı kullanılması; Doğu’da Şark Köşesi, Batıda armut koltuk olması vb.) Gençlik Merkezi gibi bir araya getiren mekanlar gençlerin bir araya gelip fikir üretmelerini, paylaşımında bulunmalarını sağlar. Gençlik için yaratılan bir mekanda ortak kullanıma açık sesli mekanların yanı sıra eğitim, çalışma, birlikte düşünme ortamlarının oluşması için kapalı, sessiz alanların da gençlik çalışma alanında bulunması önemlidir çünkü genç sesli alanın yanı sıra kimi zaman çekilip ders çalışmak isteyebileceği bir mekana da ihtiyaç duyar.

İç mekandaki açıklık da gençler için yaratılan mekanlarda olması gereken bir diğer önemli özellik. Homojen bir mekânın varlığı, herkese açık olması, gençlere hem uygulamalara katılma hem uygulamaları izleme imkanı vermesi, sosyalleşmeyi de beraberinde getirir. Bir gençlik merkezinde yazılı ve görsel kaynakların sunulabileceği uygun bir alanın, koşullar da uygunsa camekanlı bölmelerin ve halka açık kafe bölmesi gibi alanların olması genci cezbeder. Bu sayede mekânın dışında olsa bile içerideki faaliyetleri gözlemlene şansı olur ve aklına “burada ne yapıyor” sorusu takılır. Nihayetinde içeride ne olup bittiğine dair fikir elde edinen genç “ben de sizlerle burada olmak istiyorum” düşüncesine ulaşabilir.

Gençlik çalışma alanının ulaşılabilir bir konumda olması, genç ve toplum arasında bir bağ oluşmasına fayda sağlar. Kent sakinleri ve gençler arasında var olması muhtemel kopukluğu da kent merkezinde yer alan bir mekânla yok etmek mümkündür.

Gençlik çalışmasında bir mekanın güvenli olması, gençlerin o mekana aitlik hissetmesi, akranları ile birlikte ürettikleri ve tükettikleri şeyleri barındırması önemli. Bu nasıl olur dersenez; bir bilgiyi genç bir gönüllü eğitmen ilk kez sizin merkezinde paylaşıyor olabilir. Bu durum hem üreten, aktaran konumundaki eğitmen genci; hem de eğitime katılan gencin (tüketen) kendini ait hissetmesini sağlar. Merkezde, herkese yakın ve göz önünde bir mekan olması ise yine güvenli hissetmelerine yol açar.

Ayrıca gençliği ve gençleri temsil ettiği için bu mekanların renkli olması ve bu mekanda paylaşımda bulunabilecekleri pano, tahta gibi objelerin olması gerekir. Tepebaşı Belediyesi Gençlik Merkezimiz kurulduğu ilk yıllarda beyaz duvarlarla çevrili düz bir kamu binası görünümündeydi, ki bu dönemde içeriye girmeye çekinen pek çok insanla karşılaştık. Dışarıdan bakıldığında içeride görünen kamusal atmosfer nedeniyle, merkezimize gelenlerden bazılarının kamusal işlerini halletmeye gelmesine de şahit olduk. Fakat içerideki üç salonun duvarlarının ve giriş kısmındaki kolonların renklendirilmesi ile iş tamamen değişti. Öyle ki kapıdan giren herkes (özellikle eski gönüllülerimiz) "gençlik merkezine girdiğimizi işte şimdi anlıyoruz" demeye başladılar.

Gençler, psiko-sosyal yapıları gereği enerjik ve hareketli oldukları için onların ihtiyaçlarına, etkinliklerine uygun mekanlarda gençlik çalışmalarının yapılması önem taşır. Yani enerjilerini harcayabilecekleri en azından minik bir sahne, hareket alanı, konuşma ve söylemlerini dile getirme alanları, müzik ve dansın bulunduğu bir alanın olması gençlerin mekanında olması gereken bir unsur.

Aşağıdaki Maslow'un insan ihtiyaçları hiyerarşisi de gençlerin özelliklerine ve bir gençlik çalışması mekanın nasıl oluşturulacağında yol gösterici olabilir.

²⁶ Tuğba Düzenli, Sema Mumcu, Buket Özdemir Işık, "Gençlerin İhtiyaçlarına Bağlı Olarak Kampus Açık Mekan Tasarımı", İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi İçinde İnönü University Journal Of Art And Design, Cilt/Vol. 6 Sayı/No.13 (2016): 121-130

Bu şema ile de gençlerin; fizyolojik olarak, güvenlik olarak, aidiyet olarak, saygınlık olarak, bilgi paylaşımı olarak, estetik olarak ve kendini gerçekleştirme olarak bir mekanda konfor aradıkları sonucuna ulaşabiliriz. Tabii gençlik çalışanları olarak çalıştığımız mekanları gençlerin kendilerini rahat ve konforlu hissettikleri bir yere dönüştürmek yine bizim görünmeyen ama var olan sorumluluklarımız arasına alınabilir.

Peki Gençler Ne Diyor?

Düzenlediğimiz Gençlik Çalışanı eğitim kampımızda gençlik çalışanı olmak istediğini beyan eden gençlere, gençlerle çalışılan bir mekanda;

1. Öncelikle bu mekanda materyal olarak nelerin bulunması gerektiğini,
2. Gençlik çalışmasının yapılacağı alanda nasıl bir tutum sergilenmesi gerektiğini,
3. Mekanın içerisinde ne tip çalışmaların yapılması gerektiğini sorduk ve gençlerin idealindeki "Gençlik Çalışmaları Alanını" tespit etmeye çalıştık.

İşte cevaplar;

Gençlik Çalışma Alanı'nı fiziki olarak erişilebilir bir muhitte bulunmalı, engelli bireylerin kullanımını da sağlamak için iç mekan dizaynı engelli dostu olmalı, içinde mutfak, çamaşır

makinesi, gönüllü odası, bilgisayar odası, teknoloji odası, tuvalet, eğitim odası, misafirhane, müzik odası, spor salonu, sanat-atölye odası, çok amaçlı salon, kütüphane (sesli/sessiz), fotokopi makinası, ücretsiz ve sınırsız internet (wifi), duyuru panosu, gitar, piyano, ortak kullanım alanı, şikayet ve istek kutusu, oyun odası, bir bahçe ve hatta bahçede de bir eğitim alanı, ve hayvanların bulunması gerekiyor. Tabii böyle bir alanın işe yaraması için gençler ve gençlik çalışanlarının da orada olmaları gerekli.

Gençlik çalışmalarının yapılacağı alanda, arkadaşça bir ortam olmalı. Farklılara saygı duyulan içerisinde üslup olarak saygılı, güler yüzlü insanların bulunduğu, yenilikçi, şeffaf, özgür düşünce ortamının sağlandığı, bürokrasiden uzak olan, üye kayıt sisteminin bulunmadığı, uzlaşmacı, interaktif ve yatay hiyerarşinin hüküm sürdüğü bir atmosfer olmalı.

Böyle bir alanda ise, projeler yapılmalı, eğitimler ve kurslar verilmeli, kişisel gelişime yönelik seminerler, bilgilendirmeler düzenlenmeli, gezi, kokteyl, atölye, sergi, el sanatları, kültürler arası etkinlikler yer almalı.

9. Sürdürülebilirlik ve Proje Süreci

Sürdürülebilirlik bir şeye devam etme yeteneği kazandırmak anlamında kullanılan bir kavram. Bu ifade her ne kadar çevre ve enerji kavramları temelinde ortaya çıkmış olsa da herhangi bir sorunun çözümü sürdürülebilirlik içermiyorsa bu durumu geçici ve kısa süreli çözüm olarak tanımlamak doğru olacaktır. Gençlik çalışmalarına devamlılık yeteneği kazandırmak da bir çaba ve planlama gerektirdiği için sürdürülebilirlik başlığına rehberde yer vermeyi doğru bulduk.

Gençlik çalışmalarında hedef kitlenin yaş grubu, sosyal statüsü, kişilerin çözümden beklentileri gibi birçok faktör değişkendir ancak esas olan değişmeyen kavram gönülden gelecek, gönüllülükle sürecin yürütülüyor olmasıdır. Bu noktada ülkemizdeki gönüllülük bilinci içerisinde maalesef eksik olan sorumluluk duygusu, yapılan çalışmaların sürdürülebilirliğini engelleyen en büyük faktördür. Planlanmış bir faaliyet için çok sık karşılaştığımız gönüllü çalışan geri dönüşlerinin birkaçı bunlar gibi (acil bir işim çıktı, uyuya kalmışım, unuttum, bir arkadaşın doğum günüyümüş) olup ki bahar aylarında daha da artış gösterir, yapılacak faaliyet hassas olduğunda, özellikle dezavantajlı grupları içerdiğinde ise (lösemili çocuklar için motivasyon etkinliği gibi) "bu işi hiç yapmasa mıydık?" diye düşünmemek işten bile değildir. Bu tip aksiliklerle karşılaşmamak için öncelikle çalışma gruplarıyla birlikte muhakkak hedefler belirlenmiş şekilde işe başlamalıyız, örneğin eğitim dezavantajlı olan çocuklar için düzenlenen etüt çalışmalarında çocukların öğreneceği konular belirlenmeli tarihsel program bu amaç için hazırlanmalı, planlamanın yanı sıra olası aksilikler için alternatif planlamayı çıkarmış olmalıyız.

Gençlik çalışmalarında sürdürülebilirlik öncelikle hedef ve planlama işi, bu konuyu proje döngüsü yönetiminde aktaracağız. Bir o kadar önemli bir diğer faktörse motivasyon, öncelikle liderin yani gençlik çalışanınin motivasyonu bununla birlikte gönüllünün motivasyonu, yola devam etmek için olmazsa olmaz, yine bu konuda motivasyon bölümünde yeterli açıklamayı bulacaksınız ancak şunu söylemek gerekir; gençlik çalışmaları yakıtını çalıştıkça kendi üreten bir yapıya sahiptir, yaşamın şekillendiği en hızlı ve keyifli olduğu dönemde gençliğinde insana dokunmak, destek olmak alınabilecek en büyük hazdır.

9.1. Proje

Sürdürülebilirlik konusunda hedef ve planlama yapmak şart deyip nasıl yapılacağı ile ilgili de bu bölüme atıfta bulunmuştuk. Öncelikle bugüne kadar onlarca proje döngüsü yönetimi eğitimi yapmış bir ekip olarak, proje döngüsünde kullandığımız yaklaşımı anlattığımızda, şunu hep duyduk “ya herhangi bir duruma bu sistemle yaklaşırsak hayatımızdaki her şey çok daha kolay olur” ki kendi içimizde de bunu söyleyenler oldu. Evet bu mucize çözümün adı “Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı.” Ama yaklaşıma geçmeden önce projenin tanımıyla başlayalım. Proje belirlenmiş bir ihtiyaç doğrultusunda, ihtiyaca yönelik belirlenmiş hedefleri içeren, belirli bir zaman diliminde (başlangıç ve bitiş süresi belli), belirlenmiş / sınırlı kaynaklar kullanılarak, bir ekip tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin bütünüdür. Yani bir projede aramanız gereken öncelikli kilit kelimeler İhtiyaç, Hedef/Amaç, Zaman, Ekip ve Kaynaktır.

9.2. Proje 'de 5N – 3K

Kimi zaman gençler yanınıza gelerek akıllarındaki bir fikri, “bir projem var!” diyerek anlatmaya başlarlar. Bu noktada yapılması gereken ilk şey genci dinledikten sonra ona, aklındakinin bir fikir olduğunu, bu fikri proje haline getirmek içinse ek araştırmaların, hazırlıkların ve planlamaların yapılması gerektiğini söyleyerek genci yönlendirmek olmalıdır ki genç kendi düşünce havuzunun içinde boğulup, çıkmazda kalmasin.

Bizler gençlik merkezimizde, hem gençlik çalışanları olarak yaptığımız çalışmalarda, hem de gönüllülerimiz ile yaptığımız çalışmalarda eğer bir projeden bahsediyorsak hazırladığımız ilk doküman projemize dair 5N – 3K dosyasını hazırlamaktır. Özellikle gazetecilikte kullanılan 5N- 1K kuralı aslında bir planlama yöntemidir. Projelerle alakalı çalışmalarda ise bu kuraldaki 1K, sayısı arttırılarak 3K'ya çıkar ve projenin cevap vermesi gereken sorular oluşturularak projenin planlaması yapılmaya çalışılır.

Bir proje planlaması yaparken cevap verilmesi gereken 5N- 3K soruları ve açıklamaları ise şöyle:

Ne?- Projenin konusu nedir?

Bu soruya verilecek cevap projenin konusunu açıklamalıdır.

Neden/ Ne için? - Ben bu projeyi niye yapıyorum ki?

Bu sorusunun cevabı projenizin "Amaç ve Hedeflerini" açıklamaktadır. "Amaç" ve "Hedef" kavramları aynı olarak görülse de aslında birbirinden farklıdır. Hedefler daha çok yakın zaman dilimi için geçerlidir ve sayısal ölçeklerle belirlenir. Kullanılan sayısal ölçekler net ve somut olmalıdır. Amaç ise uzun vadeye yayılmış, genel ve soyut bir kavramdır. Bir amaca ulaşmak için çeşitli hedefler konulabilir, amaç bütün olarak hedeflerin toplamından oluşur.

Nerede? - Proje nerede gerçekleşecek?

Projenin gerçekleşeceği yeri belirtirken elinizden geldiğince belirlenmiş bir alanı belirtmeniz yararınıza olacaktır. Örneğin "Eskişehir'de" demek yerine, "Eskişehir Üniversite Caddesi'nde" demek gibi.

Ne zaman? – Proje hangi zaman diliminde gerçekleştirilecek?

Her projenin bir hazırlık aşaması, faaliyet aşaması ve faaliyet bittikten sonra değerlendirme aşaması vardır. Bu nedenle projenizi geliştirirken tüm bu aşamaların ne kadar vakit alacağını düşünmeniz gerekir.

Nasıl? – Projenizi hangi yöntem ya da yöntemlerle gerçekleştireceksiniz?

Bu soru; "hep beraber amuda kalkıp dikkat çekeceğiz, sokağın ortasında dans edeceğiz, pankart hazırlayacağız..." gibi, proje faaliyetlerinizin içeriğini, nasıl yapılacağını cevaplandırmanız gereken sorudur. Bu soruya yaratıcı cevaplar verebiliyor olmak projeyi her zaman bir üst basamağa taşır.

Kim? - Projeyi Kim Yapıyor?

Siz kimsiniz; bir grup gençten oluşan bir bağımsız topluluk mu yoksa bir kurum mu? Grubunuz kaç kişiden oluşuyor?

Kiminle? - Bu projeyi kimlerle beraber yürüteceksiniz?

Unutmayın ki proje bir ekip işidir ve bazen bu ekibin ekip dışından da işbirlikleri kurarak çalışmalarını yapması gerekir. Sizin aklınızdaki çalışmada ilişki içerisinde olmanız gereken kurumlar var mıdır varsa bu kurumlar hangileridir?

Kaç Para? - Proje için ne kadar ya da hangi kaynaklara ihtiyaç duyuyorum?

Her projeyi gerçekleştirmek için belli bir kaynağa ihtiyaç duyarız. Maalesef bu kaynaklarımız sonsuz değil aksine her zaman kısıtlı kaynaklar olacaktır. Başlangıç aşamasında proje giderlerini kabataslak da olsa hesaplamak yola çıkmak için atılması gereken bir adımdır. İhtiyaç duyulan şey her zaman para da olmayabilir; örneğin, paraya değil ama bir ses sitemine, projenizi gerçekleştireceğiniz bir mekana ihtiyaç duyabilirsiniz. Bu nedenle son dakika sürprizleriyle karşılaşmamak için projenizi geliştirirken nelere ihtiyaç duyacağınızı belirlemeniz size büyük kolaylık sağlayacaktır.

9.3. Proje Döngüsü

Proje dediğimiz şeyin sadece bir fikir olamayacağını, aslında dikkatinizi çeken bir sorun, bir ihtiyaçtan doğduğunu ve bu ihtiyacı karşılamak, sorunu çözmek ya da soruna dikkat çekmek için tasarlandığını, tasarım aşamasında ise 5N-3K kuralını uygulayarak proje planlamasının yapılması gerektiğini anlattık. Şimdi bir de Proje Döngüsü ne demekmiş ona bakalım.

Proje Döngüsü bir proje fikrinin ortaya çıkmasından, projenin tamamlanmasına kadar geçen süre içerisindeki tüm aşamaları ifade etmektedir.

Bu döngüdeki sıralama ise aşağıdaki gibidir;

- İhtiyacın / Sorunun Belirlenmesi
- Analiz Edilmesi
- Hedeflerin Planlanması
- Kaynak Bulunması
- Uygulama ve Faaliyetler
- İzleme ve Değerlendirme

Bu sıralamada dikkat etmemiz gereken yer kaynak bulunma aşamasının ilk sırada değil proje uygulamalarına geçmeden hemen önceki aşamada yer almasıdır. “Hibe çağrısı var hemen proje yazalım” anlayışından yola çıkılarak başlatılan bir süreç ters ve plansızdır, bu konuda maalesef toplumsal alışkanlıklarımızdan kaynaklanan bir sorun yaşıyoruz. Örneğin son başvuru tarihi Mart ayı olan bir fon başvurusu için hazırlıklara Ocak - Şubat aylarında başlamak, bu kısıtlı süre içerisinde sağlıklı, düzgün bir proje önerisi geliştirme pek mümkün değildir. Bu yüzden sorun herhangi bir sorun /ihtiyaç tespit ettiğimizde, herhangi bir hibe çağrısının açılmasını beklemeden, sorun olarak gördüğümüz, çözüm aradığımız konularla ilgili hızlı bir şekilde mantıksal çerçeve matrisini hazırlayıp bir kenara koymalıyız. Eğer projemize ilişkin destek alabileceğimiz bir hibe çağrısı açılırsa, zaten öncesinde üzerinde çalıştığımız proje taslağımızı birkaç güncellemeyle tamamlayabilir ve sunuma hazır hale getirebiliriz.

10. Gençlik Çalışmaları Fonlama, Kaynaklar

Sürdürülebilirlik ve Proje bölümünde de bahsettiğimiz gibi; ister kamu kurumlarına bağlı çalışmalar yürüten bir gençlik birimi olun isterseniz bir sivil toplum kuruluşu; ister yerel çalışmalar yapın ister ulusal ya da uluslararası, hayata geçirmek istediğiniz çalışmalar, faaliyetler ve projeler için kaynağa ihtiyaç duyarsınız. Maalesef bu kaynakları sağlamak her zaman kolay olmayabilir. Kaynak arayışı söz konusu olduğunda gençlik çalışanlarına iyi şanslar dlenir ve gençlik çalışanı bu noktada kendini biraz da olsa yalnız hissedebilir, kaynak yaratmak ise geniş bir konu olduğundan ve kaynak yaratmanın birden çok yolu olduğundan bu iş bazen bir labirente dönebilir. Yine de “Bu labirentte yol bulmak gönüllü ve profesyonel gençlik çalışanlarının sahip olması gereken bir beceridir.”

Bu bölümde de yine hem deneyimlerimizden hem de çeşitli kaynaklardan yola çıkarak gerek kurumunuza / kuruluşunuza gerekse projelerinize NASIL kaynak sağlayabilirsiniz sorusunu yanıtlamaya çalıştık.

Al Takke ver Külâh - Kaynak Geliştirme

Öncelikle “kaynak” demenin sadece “para” demek olmadığını anlamamız gerekmektedir. Dolayısı ile kaynak geliştirmekte sadece bireylere ya da kurumlara giderek maddi destek istemek değil aslına bakarsanız “ilişki geliştirmektir”. Yeri geldiğinde bir etkinlikte kullanacağınız kırtasiye malzemeleri, yeri geldiğinde etkinliği gerçekleştirebileceğiniz alanın sağlanması da yapacağınız çalışmalardaki kaynak ihtiyaçlarınızı giderebilir. Kimi durumlarda bireysel bağışçılara ulaşmanız

²⁷ Nurhan Yentürk, “STK Çalışmaları – Eğitim Kitapları Dizisi Kaynak Geliştirme ve Fon Yönetimi”, Çev., Çiğdem Türkoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Ağustos 2006.

gerekirken kimi zaman kaynağınızı proje bazlı fonlardan yaratmanız mümkün olacaktır. Dedik ya kaynak geliştirmek çeşitleri, yöntemleri, alanları incelendiğinde oldukça geniş bir konudur. Burada ise gençlik çalışanları olarak çalışmalarımızı destekleyebileğimiz kaynakları 6 farklı başlıkta toplamaya çalıştık.

Pazara Gittim Bir Tane Eve Geldim Bin Tane - Bireysel Destekler

Adı üzerinde bireyler tarafından yapılan desteklere bireysel destekler diyoruz ve genelde bireysel destek dendiğinde akla ilk gelen genelde bireysel maddi bağışlar, üyelik aidatları, katılım ücretleri oluyor ama zannetmeyin ki bireysel destek sağlamak için izleyebileğğiniz yöntemler bu kadarla sınırlı.

Aslında hepimizin aşına olduğu fakat bireysel destek dediğimizde ilk etapta aklımıza gelmeyen yine de klasikleştiğini söyleyebileğimiz birkaç yöntemden bahsedebiliriz; kermesler, müzayedeler, balolar, kutlamalar, konserler düzenlemek, sokak satışları yapmak, yayınlar üretmek, posta kampanyaları düzenlemek ve bağış kumbaraları kurmak gibi.

Bireysel destek geliştirmekle alakalı yöntemlerin çeşitliliği pekala arttırılabilir ve her konuda olduğu gibi bu konuda da yaratıcı ve yenilikçi olmak yaptığınız çalışmayı kuvvetlendirir. Ancak ne yaparsanız yapın dikkat etmeniz gereken birkaç husus bulunmaktadır;

Teşekkür edin ve ödüllendirin: Tıpkı gönüllüleriniz ile birlikte yaptığınız çalışmalarda onlara nasıl teşekkür ediyor ve teşekkür etmenin farklı yöntemlerini arıyorsanız, size destek veren paydaşlarınıza de her fırsatta teşekkür edin, teşekkür edin ki desteklerinin sizler için önemini, kıymetini onlar da hissetsin ve iyi bir şey yaptıklarının farkına varabilsinler. Artık teşekkür sertifikası mı hazırlarsınız yoksa mail mi atarsınız orası size kalmış ancak destekçinizin ihtiyaçlarına uygun, onları heyecanlandıracak ve gülümsetecek fikirler üretmeye çalışın.

Geri bildirimde bulunun: Şeffaflık ilkesini yapacağınız her türlü çalışmada değişmez ilkelerin başında tutacağınızı tahmin edebiliyoruz. Şeffaflık yürüttüğümüz çalışmalarda gönüllülerimiz ve kurumumuz arasındaki ilişkileri güçlendirdiği gibi size kaynak sağlayan bireylerinde haklı olarak talepleri arasında bulunacaktır. Dolayısı ile projenizdeki gelişmeleri ve proje sonuçlarını destekçilerinizle paylaşın. Onlara neyi ve ne sebeple desteklediklerini unutturmayın, başarınıza ortak edin ve projenizi daha fazla sahiplenmelerini sağlayın. Bu geri bildirimleri dosya halinde sunabileceğiniz gibi örneğin tüm destekçilerin bir araya geleceği bir etkinlik de düzenleyebilirsiniz.

Peki bireysel destek demişken birazda kitlesel fonlamalardan bahsedelim mi?

Birimiz Hepimiz Hepimiz Birimiz İçin – Kitlesele Fonlama

Projeci gençlik çalışanları için Z kuşağı, imdada yetişen alternatif bir kaynak geliştirme yöntemi "Kitlesele Fonlama". Kitlesele Fonlama; yeni nesil bir yatırım ve fonlama sistemidir. Sanal alemde oluşturulan platformlardan fon ihtiyacı olan projelerin duyurusu gerçekleştirir, ilgi gösteren kişiler projeye diledikleri tutarda destek verir, gerekli fon tutarına ulaşıncaya proje hayata geçirilir. Yani aslında burada da bireyler tarafından verilen desteklerden bahsediyoruz ama bunu kişilere bire bir ulaşmaya çalışmadan, onun yerine yeni nesil medya araçlarını kullanarak kitlelere ulaşarak sağlıyoruz. Klasik kaynak geliştirme yöntemlerinin dışında duran Kitlesele Fonlama ya da Kitle Fonlaması bizlere belki de hiç tanışmayacağımız ancak amaçlarımızı benimseyen bir çok kişi ile bir araya gelme olanağı sunarken projemizi tahmin edemeyeceğimiz kadar çok kişiye aktarmamızı sağlıyor.

Bu noktada en iyisi bilgisayarınızın ya da akıllı telefonunuzun başına geçerek online olarak araştırmaya başlamanız. Araştırmanızı kolaylaştırmak içinse sizler için derlediğimiz kitlesele fonlama platformlarının bir listesini aşağıda bulabilirsiniz.

- Fongogo
- Kickstarter
- Fonlabeni
- Gofundme
- Crowdfon
- Biayda
- İndiegogo
- Yuvarla
- Adım adım oluşumu
- Buluşum.biz
- Değişim için bağış
- Destekle değiştir

Gördün mü Proje Çağrısı Yayınlanmış! - Kamu Kurumları ve Uluslararası Kuruluşlar

Eğer proje bazlı çalışmalar yürütüyor ya da düzenli çalışmalarınızı süreli projeler ile desteklemek istiyorsanız proje bazlı yerel – ulusal ve uluslararası fonlar sağlayan kurum ve kuruluşları mutlaka incelemelisiniz.

Ancak dikkat! "Projeleri düşündüğünüzde aklınıza ilk olarak neyi başarmak istediğiniz mi yoksa nasıl para bulacağınız mı geliyor?" İlk yaklaşımı benimsemiş olduğunuzu varsayarak yeniden hatırlatmak isteriz "proje" her zaman bir ihtiyaçtan doğar ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi planlanan amaç ve hedefleri içerir, "Fon" ise ihtiyacınıza yönelik geliştirdiğiniz projenizdeki hedeflerinize

ulaşmanızı sağlayabilecek bir araçtır. Daha açık bir ifadeyle, destek sağlayan kuruma ya da fona göre proje geliştirilmez, geliştirdiğiniz projeye uygun fon aranır! Dikkat etmeniz gereken bir başka nokta ise bütün fonlar gibi Kamu Kurumları ve Uluslararası Kuruluşların sağladığı fonların da özel bazı gündem ve öncelikleri yerine getirmek için sağlanıyor olmasıdır. Kaynak geliştirmeye çalışan gençlik çalışanının buradaki zorluğu bu önceliklerin hangilerinin kendi öncelikleri ile örtüşüğünü bulmaktır.

TACSO Türkiye ve STGM desteği ile hazırlanan “Türkiye’deki Sivil Toplum Kuruluşları İçin Fon Rehberi” kaynağında faydalanabileceğiniz yerel – ulusal ve uluslararası fon sağlayan kuruluşlarla alakalı çok faydalı bir liste oluşturulmuş. Biz yine de gençlik çalışmalarında en sık başvurduğumuz fon kaynaklarının mini bir listesini sizler için derlemeye çalıştık.

- Erasmus+
- AB-Türkiye Sivil Toplum Diyalogu
- Sivil Düşün Ab Programı
- Avrupa Gençlik Vakfı - European Youth Foundation (EYF)
- Sosyal Destek Programı (SODES)

Vakıflar ve Bağımsız Kuruluşlar

Çalışmalarınızı desteklemek için değerlendirebileceğiniz başka bir kaynak ise ulusal ve uluslararası vakıflar ve diğer bağımsız kuruluşlardır. Bu kuruluşların bir kısmı proje bazında hibe verirken, bazıları ise STK’ları program bazında desteklerler. Aşağıda gençlik çalışmaları alanında yürütülen projeleri destekleyerek isimlerini bizlere duyuran bir kaç kuruluşun bilgileri bulabilir detaylı bilgi için sitelerine girerek araştırmalarınıza devam edebilirsiniz.

- Avrupa Kültür Vakfı - European Cultural Foundation (ECF)
- Gençlik Köprüsü Türkiye – Almanya
- Robert Bosch Vakfı - Robert Bosch Stiftung
- Sabancı Vakfı
- Goethe Enstitüsü (Goethe-Institut TURKEI)

Vize alamazsak fon alırız - Büyükelçilikler & Konsolosluklar

Gençlik kuruluşlarının Büyükelçilikler ve Konsolosluklarla iletişime geçme nedeninin çözülmeyen vize problemleri ile cebelleşmek olmadığını söylemekten mutluluk duyuyoruz! Temel amaçları, dış politika hedefleri doğrultusunda ülkeler arasındaki ilişkileri geliştirmek olan Büyükelçilik ve konsolosluklar, buldukları ülkelerde farklı uygulamalar ile gençlik alanında çalışan kuruluşlara da destek sağlayabilmekte. Türkiye’de bulunan büyükelçilikler ve

konosolosluklar tarafından verilmekte olan fonlar hakkındaki en güncel bilgileri internet adreslerinden edinmek mümkün ama burayı da örneksiz bırakmayalım.

Örnek: Japonya Büyükelçiliği Yerel Projelere Hibe Programı (GGP)

İsveç Başkonsolosluğu bünyesindeki Türk-İsveç İşbirliği Birimi

Her şeyi devletten beklememek lazım - Özel Sektör

Bireyleri geçtik, kitleleri geçtik, kamu kurumlarını, vakıfları, koskoca uluslararası kuruluşları, büyükelçilikleri, konsoloslukları geçtik peki nerde bu özel sektör? Onlara da parmaklarınızın ucuyla gezindiğiniz klavyenizden ulaşmanız mümkün. “Bugün birçok ulusal ve uluslararası şirket, “Kurumsal Sosyal Sorumluluk” bölümlerinin çalışmaları ile farklı kurumlara ve projelere bağışta bulunmaktadır. Şirketler genelde yıllık olarak belirledikleri bütçeler kapsamında farklı yöntemler ile destek sağlamaktadır. Kendi projelerini yürüten ve fon sağlayan şirketler olduğu gibi, yerel sivil toplum, kamu kurumları ve çok taraflı kuruluşlarla ortaklık kurma yolu ile projelere destek olan şirketler de vardır. Bazı şirketler ise açtıkları hibe programları ile Sivil Toplum Kuruluşlarının projelerine fon sağladılar.”

Araştırma içinse TACSO Türkiye ve STGM desteği ile hazırlanan “Türkiye’deki Sivil Toplum Kuruluşları İçin Fon Rehberi’nde” sunulan başlangıç listesi ise aşağıdaki gibi:

- Coca Cola Hayata Artı Vakfı
- “Gelecek Turizmde” Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu
- Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği
- Techsoup Türkiye

11. İşbirlikleri, Bilgi Ağları, Ortak Platformlar, Eğitim ve Hareketlilik Olanakları

Kaynak geliştirme bölümünde de görüldüğü üzere bir elin nesi var iki elin sesi var. Kuracağınız ortaklıklar, dahil olabileceğimiz bilgi ağları sayesinde aynı ya da birbiri ile alakalı alanlarda çalışmalar yürüten farklı kurum ve kuruluşlarla bir araya gelmek gibisi yoktur.

Kimi zaman gençlik alanında çalışmalar yürüten kişiler kendilerini yalnız hissedebilirler, yürüttükleri çalışmalar konusunda tıkanmış hissedebilir, ya da hedeflerine ulaşmak için yeterli kaynaklara sahip olmayabilirler. Bu noktada kuracağınız iş birlikleri, dahil olacağınız

networklerin çalışmalarınıza destek vereceğine hiç şüphemiz yok. Her alanda olduğu gibi gençlik çalışmalarında da bilgi paylaşıldıkça büyür ve yapılan çalışmalar ise elbirliğiyle geliştirilebilir. Bu nedenle size en başından tavsiyemiz, bilginizi, tecrübenizi, deneyimlerinizi kendinize saklamak yerine olabildiğince çok kişiye aktarmanız, paylaşmaya açık olmanız olacaktır. Bu sayede hem akran kuruluşlarınıza destek sağlayabilir hem de farklı ortaklıklar sayesinde kendi çalışmalarınızı belki de şu an hayal edemeyeceğiniz kadar geliştirebilirsiniz.

Kuracağınız yerel, ulusal ve uluslararası ortaklıklar sayesinde hayata geçirmek istediğiniz projeler için yeni fırsatlarla karşılaşmanız, hem bir gençlik çalışanı olarak kendinizi hem de kurumunuzu geliştirmeniz işten bile değil. İçerisinde yer alacağınız networkler sayesinde ise gerek kurumunuz gerek çalışanlarınız gerekse gönüllüleriniz için yurtdışı hareketlilikleri, eğitimler, seminerler gibi birçok farklı fırsatla karşılaşabilirsiniz.

Tepebaşı Gençlik Merkezi ve çalışanlarının da içerisinde yer aldığı bazı Network ve programlar konusunda yapmaya çalıştığımız küçük derlemeyi ise aşağıda görebilirsiniz.

Türkiye Ulusal Ajansı

Ulusal Ajans yani Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Türkiye’de AB Eğitim ve Gençlik Programlarını yöneten ve yasayla kurulmuş bir Devlet kurumudur. Avrupa Birliği’nin eğitim, gençlik ve spor alanındaki hibe programı olan ERASMUS+, 2014-2020 yıllarını kapsayan dönemde ülkemizde Ulusal Ajans tarafından uygulanmaktadır. (<http://www.ua.gov.tr/>)

▪ Erasmus+ Programı

Erasmus+ Programı 1 Ocak 2014 itibarıyla uygulanmaya başlayan; eğitim, gençlik ve spor alanlarında farklı yaş grupları ve farklı hedef kitlelere yönelik destekler içeren çatı programın genel adıdır. Erasmus+ Programı içerisinde, önceki programlarda olduğu gibi okul eğitimi, yükseköğretim, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi ve gençlik alanına yönelik destekler devam etmekte, bununla birlikte spor alanındaki projelere de hibe desteği sağlanmaktadır.

▪ Avrupa Gönüllü Hizmeti

Avrupa Gönüllü Hizmeti, istediğiniz bir AB ülkesinde sosyal içerikli bir projede 2-12 aylık süreler dahilinde yer almanızı sağlayan bir faaliyettir. Temel düzeyde dil eğitimini de (%5) içeren Avrupa Gönüllü Hizmeti 17-30 yaş arasındaki tüm gençlere

açık bir programdır. Avrupa Gönüllü Hizmetinin (AGH) amacı, Avrupa Birliği'nin içinde ve dışında çeşitli şekillerdeki gönüllü faaliyetlere gençlerin katılımını desteklemektir. Bu Eylem kapsamında gençler, bireysel olarak ya da gruplar halinde kâr amacı gütmeyen, ücretsiz faaliyetlerde yer alabilirler.

Kurum olarak AGH Programı içerisinde yer alabilmeniz içinse öncelikle Ulusal Ajans'a başvurmanız ve kurumunuza Ulusal Ajans tarafından bir akreditasyon sağlanması gerekmektedir. Hem beraber çalıştığınız gençler hem siz gençlik çalışanları için birçok farklı proje sayesinde çeşitli hareketlilik fırsatı sağlayan AGH programı, kurumsal olarak gelişmeniz açısından da son derece elverişli bir alan yaratmaktadır.

▪ Gençlik Değişimleri

Erasmus+ programı kapsamında gençlere sunulan bir diğer hareketlilik fırsatı ise Gençlik Değişimleridir. Gençlik Değişimleri, farklı ülkelerden genç gruplarına bir araya gelme ve birbirlerinin kültürleri hakkında öğrenme fırsatı sunar. Gruplar, karşılıklı ilgi duyulan bir konu etrafında Gençlik Değişimini birlikte planlarlar. Gençler bu Eylem ile yurt dışındaki projelere katılabildikleri gibi yurt içinde de uluslararası projeler yapabilirler. Bir Gençlik Değişimine katılmak için yabancı dilinizin çok iyi seviyede olması da gerekmemektedir.

En az 5 kişiden oluşan bir gençlik grubunun da proje yazarak başvurabileceği programa, herhangi bir akreditasyon aranmaksızın gençlik alanında çalışmalar yürüten kuruluşların başvurması da mümkün.

Eurodesk

Eurodesk, gençler için eğitim ve gençlik alanlarındaki Avrupa fırsatları ve gençlerin Avrupa faaliyetlerine katılımı hakkında bilgi sağlayan Avrupa Bilgi Ağıdır. 33 Avrupa ülkesinde faaliyette bulunan Eurodesk Bilgi Ağı, ülkemizde de Türk Ulusal Ajansı bünyesinde 2008 yılından bu yana faaliyetlerini sürdürmektedir ve bugün Türkiye'nin farklı şehirlerinde bulunan 100'ü aşkın temas noktası ile gençleri bilgilendirmeye devam etmektedir.

Merkezimizin de içerisinde yer aldığı bu ağ sayesinde, eğitimlere mi katılmadık, bir çok genç arkadaşla mı tanışmadık, bizler gibi gençlik alanında çalışan kurumlarla mı araya mı gelmedik, projelerimiz için gerek yerel gerek ulusal ortaklar mı bulmadık, yarışmalara katılıp iyi örnekler arasına mı girmedik, faaliyetler mi düzenlemedik...

2012 yılında Eurodesk temas noktası olmamızla beraber hem gençlik merkezlerimizde çalışan arkadaşlarımız, hem kurumumuz hem de gönüllülerimiz için yepyeni bir dönem başladığını söylemek isteriz.

Eğer sizlerin gençlik kuruluşu da bir Eurodesk Temas Noktası olmak isterse, yıllık olarak yapılan çağrılarını internet sayfasından takip etmenizi öneririz. (<http://eurodesk.ua.gov.tr/>)

Salto – Youth

En basit hali ile Salto Youth hem gençlerin hem de gençlik çalışanlarının dahil olabileceği uluslararası eğitimlere başvurabileceğiniz, uluslararası projeleriniz için kurumunuza ortaklar bulabileceğiniz ya da var olan projelere kurumsal olarak ortak olabileceğiniz, gençlik alanında yapılan çalışmaları takip edebileceğiniz, yaygın eğitim teknikleri ile alakalı birçok materyale ulaşabileceğiniz süpersonik bir ağıdır.

Daha teknik bir tanımlama ile de Salto-Youth; “Support for Advanced Learning And Training Opportunities Within the European Youth Programme” kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Avrupa Gençlik Programı içinde İleri Düzey Öğrenme ve Eğitim Fırsatlarını Destekleme anlamına gelmektedir. Avrupa Komisyonu, gençlere faydalı yaygın eğitim deneyimleri sağlayan AB Gençlik programının uygulanmasını geliştirmek için sekiz Salto-Gençlik Kaynak Merkezinden oluşan bir ağ oluşturmuştur.

Salto'nun amacı Sosyal Kabullenme, Kültür Çeşitliliği ve Hoşgörü gibi öncelikli alanlarda Avrupa Gençlik Programları projelerini desteklemektir. Salto aynı zamanda EuroMed (AB ve Akdeniz ülkeleri), Güneydoğu Avrupa veya Doğu Avrupa ve Kafkaslar gibi bölgelerde iş birliğini destekler; Eğitim ve İş birliği eylemlerinin yanı sıra Ulusal Ajanslar için de bilgi araçlarını düzenler. Bu Avrupa öncelikli alanlarda Salto-Gençlik, Ulusal Ajanslar ve Avrupalı gençlik çalışanlarına kaynak, bilgi ve eğitim sunar. Yani Salto – Youth bir gençlik çalışanının mutlaka göz atması gereken yegane platformlardan biridir. (<https://www.salto-youth.net/>)

Avrupa Gençlik Forumu (EYF)

Avrupa Gençlik Forumu (European Youth Forum) gençlik konseyleri ve uluslararası sivil gençlik kuruluşlarından oluşan Avrupa çapındaki EYF üyesi örgütlerin, ulusal gençlik gruplarının şemsiye kuruluşudur. Forum gençlerin haklarını ve imkanlarını arttırmayı, gençlerin yaşam koşullarını iyileştirmeyi, gençleri toplumun ve özellikle daha bütünlük bir Avrupa'nın şekillendirilmesine aktif olarak katılmaları için cesaretlendirmek ve desteklemeyi, gençlerin eşit vatandaşlar olduğu ve küresel vatandaşlar olarak tüm potansiyellerine ulaşmaları için cesaretlendirdiği ve desteklediği Avrupa'da onların sesi olmayı hedeflemektedir.

Gençlik Örgütleri Forumu (GOFör)

Türkiye'de gençlik politikasının hak temelli bir yaklaşımla ele alınması konusunda çalışan Gençlik Örgütleri Forumu, gençlik örgütlerinin birlikte hareket ettiği ortak platformdur.

Türkiye’de hak temelli çalışmalar yapan gençlik örgütlerini aynı yapı altında bir araya getirerek Türkiye’de bir ilki gerçekleştirmekte olan Gençlik Örgütleri Forumu’nun en önemli rolü evrensel standartlarda olan gençlik politikalarının altyapısının oluşabilmesi için farkındalık yaratmak; gençlerin haklarını ilgili platformlarda savunmak ve üyesi olan ve olmayan gençlik örgütlerinin, öğrenci topluluklarının kapasitesini geliştirmeye çalışmakta ve bir ağ olarak etkisini arttırmak çaba göstermektedir. (<http://www.genchakli.org/>)

Ulusal Gençlik Parlamentosu (UGP)

Ulusal Gençlik Parlamentosu (UGP) kentlerinde gençlik alanında çalışmalar yapan gençlik meclisleri, üniversite kulüpleri, gençlik sivil toplum kuruluşları, gençlik platformları, gençlik merkezleri, gençlik kültür evleri olmak üzere farklı kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan iletişim ağıdır.

UGP’nin web sitesinde belirtildiği üzere, ülke genelindeki Gençlik Meclisleri 19 Mayıs 2004 tarihinde bir araya gelerek TBMM’de gerçekleştirilen törenle Ulusal Gençlik Parlamentosu’nun (UGP) kuruluşunu ilan etti. Habitat Derneği, bu yapının sekreteryaya görevini yürütüyor. Ulusal Gençlik Parlamentosu, 2012 yılında aldığı kararla Gençlik Meclisleri dışında kalan gençlik örgütlenmelerine de açıldı. UGP’nin halen Tepebaşı Gençlik Meclisinin de içerisinde yer aldığı 54 ilden 21 Gençlik Meclisi, gençlik alanında faaliyet gösteren 45 sivil toplum kuruluşu ve 62 üniversite öğrenci kulübü üyesi bulunuyor. (<http://ulusalgenclikparlamentosu.net/>)

Yukarıda belirttiklerimize ilaveten dahil olabileceğiniz birçok farklı bilgi ağı, ulusal ve uluslararası platformlar bulunmakta. Aşağıda ek araştırma olarak kullanabileceğiniz bir listenin yanı sıra biraz online araştırma ile kuruluşunuza yakın çalışmalar yürüten farklı kurumlar ile bir araya gelmenizi sağlayacak platformlar hakkında birçok bilgiye erişmeniz mümkün.

- Youth for Exchange and Understanding - <http://www.yeu-international.org/>
- IGLYO - <http://www.iglyo.com/>
- International Youth Foundation - <http://www.iyfnet.org/>
- Global Youth Action Network - <http://gyan.tigweb.org/>
- European Network of Youth Centres (ENYC) – - <http://eycn.org/>

Kaynakça

1. ALP, Leyla, "Dezavantajlı Grupların İstihdama Katılmaları: G20 Ülkelerindeki Başarılı Uygulamalar", Uzmanlık Tezi, T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2014.
2. AYHAN, Serap. "Paulo Freire: Yaşamı, Eğitimi Felsefesi ve Uygulaması Üzerine"; Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 28/2, 1995.
3. BAĞCI, Görkem, "Genç Gönüllülüğü: Kişisel ve Sosyal Kalkınmaya Giden Çift Yönlü Yol"; Türkiye'de Gönüllülük: Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi, Tasarımhane, 2013.
4. "Bir Bakışta Gençlik Merkezleri: Türkiye'deki Gençlik Merkezlerinde İyi Uygulamalar"; Haz., Özlem Ezgin ve Sevcan Koç, Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları, İstanbul, Aralık 2016.
5. DÜZENLİ, Tuğba., Mumcu, Sema. ve Özdemir Işık, Buket. "Gençlerin İhtiyaçlarına Bağlı Olarak Kampus Açık Mekan Tasarımı"; İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi İçinde İnönü University Journal Of Art And Design, Cilt/Vol. 6 Sayı/No.13 (2016): 121-130
6. "Eurodesk Türkiye", <http://eurodesk.ua.gov.tr/>, (ET: 27,07,2017)
7. FREIRE, Paulo., "Ezilenlerin Pedagojisi": Çev., Dilek Hattatoğlu ve Erol Özbek. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2003.
8. "Gençlik Çalışmaları Tarihi", Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları – No: 4, Der., Yörük Kurtaran Laden Yurttagüler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2014.
9. "Gençlik Örgütleri Forumu"; GOFOR, <http://www.genchakli.org/tr>, (ET: 27.07.2017)
10. Genel Hatlarıyla Örnek Uygulamalar, T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı Türkiye Ulusal Ajansı, <http://www.ua.gov.tr/programlar/iyyuygulamalar/projeler?new=0>, (ET: 26.07.2017)
11. GÜDER Nafiz, Özel Sektör Derneği, "STK'lar İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi", Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Ankara, 2006.
12. Lauritzen, P, "Youth work, internal working paper"; [Gençlik çalışması, iç çalışma kitabı], Avrupa Konseyi, Strasbourg, 2005.
13. "Mahalle'de Gençlik Çalışması: GençBank; Yerel Kurumlar İçin Rehber Kitap"; Toplum Gönüllüleri Vakfı Yayınları, İstanbul, Kasım 2013,
14. MAYER, Steven E, "What is a Disadvantaged Group?"; Effective Communities Project Minneapolis, Minneapolis, November 2003, http://www.effectivecommunities.com/pdfs/ECP_DisadvantagedGroup.pdf, (ET:26.07.2017).

15. NEMUTLU, Gülesin, Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, *"Türkiye'de Gençlik Çalışması ve Politikaları"* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2008.
16. ÖCAL Adem vd., *"Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Bilgiler"*, Pegem Akademi, Ankara, 2015, http://www.academia.edu/19982039/Dezavantajli%C4%B1_Gruplar_ve_Sosyal_Bilgiler (ET: 26.07.2017)
17. *Sosyal Dahil Etme Programı*, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Projeleri Destek Programı, 2013, <http://www.gsb.gov.tr/Public/Edit/files/ProjeDestek/2013-02/GPDP%202013%20SOSYAL%20DAH%C4%BOL%20ETME%20PROGRAMI.pdf>, (ET: 26.07.2017)
18. *"Toplum Gönüllüleri Vakfı 2015 Faaliyet Raporu"*, <https://drive.google.com/drive/u/O/folders/OB0hcXiMSAAbV0tDZ1NkdjFQVXc> (ET: 26.07.2017)
19. *"Türkiye'de Gençlerin Katılımı"*, Haz., Nurhan Yentürk ve Devın Bahçeci, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2014.
20. *"Türkiye'de Gönüllülük-Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi"*, Haz: Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV) Programı Türkiye & GSM Gençlik Servisleri Merkezi, Tasarımhane, 2013, <http://www.undp.org/content/dam/turkey/docs/Publications/mdgs/Turkiyedegonulluluk.pdf>, (ET: 27.07.2017)
21. *"Türkiye Ulusal Ajansı"*, <http://www.ua.gov.tr/>, (ET: 27.07.2017)
22. YAMAN, Yılmaz, "Sivil Toplum Kuruluşları İçin Yönetim Rehberi", Yay. Haz.: Lütfi Sunar, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2005.
23. *Yaygın Eğitim*, Deneysmsel Eğitim Merkezi (DEM), <http://www.demturkey.com/egitim/yaygin-egitim/>, (ET: 26.07.2017)
24. YENTÜRK, Nurhan, STK Çalışmaları – Eğitim Kitapları Dizisi Kaynak Geliştirme ve Fon Yönetimi, Çev., Çiğdem Türkoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, Ağustos 2006.
25. *"Youthpass Kılavuzu"*, AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2012, [http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/youthpass-k%C4%B1lavuzu-\(t%C3%BCrk%C3%A7e\).pdf?sfvrsn=0](http://www.ua.gov.tr/docs/default-source/gen%C3%A7lik-program%C4%B1/youthpass-k%C4%B1lavuzu-(t%C3%BCrk%C3%A7e).pdf?sfvrsn=0), (ET:27.07.2017)
26. YURTTAGÜLLER, Laden, Alper Akyüz, "Gönüllülerle İşbirliği", İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2006.

Gençlik Çalışanları için önerilen ek okumalar

1. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Genel Çerçeve (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
2. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Gençlik Çalışması, (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
3. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Gençlik Çalışmalarında İnternet Teknolojileri ve İletişim, (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
4. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Gençlik Çalışmalarında Formel Olmayan Öğrenme, (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
5. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Uluslararası Gençlik Çalışmalarında Dil Kullanımı (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
6. Baykuş Gençlik Eğitimleri-Yerel Gençlik Çalışmalarında Gönüllülük (Derleyen: Neslihan Öztürk) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008
7. STÖ'ler İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi (Yazar : Nafiz Güder & Özel Sektör Gönüllüler Derneği (ÖSGD)) Sivil Toplum Geliştirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır. Ankara, Ekim 2009
8. Toplumsal Dönüşüm İçin Sosyal Girişimcilik Rehberi (Yazar: Hülya Denizalp) Ankara, Ekim 2009
9. Kültürlerarası Diyalog İçin Beyaz Kitap (Avrupa Konseyi Dışişleri Bakanları tarafından 118. Bakanlar Komitesi Oturumunda uygulamaya konulmuştur. (Strazburg, 7 Mayıs 2008)) (2009 Türkçe tercümesi Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na aittir.)
10. Pusula: Gençlerle İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu (**Yazarlar:** Patricia Brander, Rui Gomes, Ellie Keen, Marie-Laure Lemineur, Bárbara Oliveira, Jana Ondrácková, Alessio Surian, Olena Suslova/ **Çeviren:** Burcu Yeşiladalı/ Çizimler: Pancho/ **Editörler:** Kenan Çayır, Melike Türkan Bağlı, Yasemin Esen) Avrupa Konseyi, 2002/ İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 198, İnsan Hakları Hukuku Çalışmaları 7, 1. Baskı, İstanbul Nisan 2008

5N-3K

Yol Haritası

